

**KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
STEBĖSENOS 2011 M. PROGRAMOS ATASKAITA**

Klaipėda, 2013 m.

TURINYS

SĄVOKOS IR RODIKLIŲ APIBRĖŽIMAI.....	3
ĮVADAS.....	7
1. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2011 M. PROGRAMOS ATASKAITOS BENDROJI DALIS.....	9
1.1. <i>Demografinė raida Klaipėdos miesto savivaldybėje</i>	9
1.1.1. Klaipėdos miesto gyventojai ir amžiaus struktūra	9
1.1.2. Gimstamumo situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje	13
1.1.3. Mirtingumo ir mirties priežasčių situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje.....	14
1.2. <i>Klaipėdos miesto gyventojų sveikatos būklės situacija</i>	17
1.3. <i>Sveikatos priežiūros įstaigų veiklos ir išteklių situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje ..</i>	23
1.4. <i>Socialinės-ekonominės būklės situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje</i>	25
1.5. <i>Fizinės aplinkos veiksniai Klaipėdos miesto savivaldybėje</i>	27
2. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBEI BŪDINGA DALIS	32
APIBENDRINIMAS	52
REKOMENDACIJOS	57

SĄVOKOS IR RODIKLIŲ APIBRĖŽIMAI

Sąvokos

Visuomenės sveikatos priežiūra – „organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma“.

Visuomenės sveikatos rizikos veiksniai – „natūralūs gamtos bei dirbtiniai veiksniai, taip pat gyvenimo ir elgesio įpročiai, dėl kurių poveikio atsiranda rizika visų gyventojų ar atskirų jų grupių sveikatai“.

Visuomenės sveikatos stebėseną – „tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas“.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną – „savivaldybių lygiu savivaldybių teritorijose vykdoma visuomenės sveikatos stebėseną“.

Demografinės raidos Klaipėdos miesto savivaldybėje rodikliai

Demografija – „mokslas, kuris tiria gyventojų skaičiaus ir struktūros kitimą. Šis mokslas nagrinėja ne konkretaus asmens gyvenimo įvykius, bet žmonių, gyvenančių tam tikroje teritorijoje, visumos arba jų demografinių požymių kaitą“.

Gyventojai – „Lietuvos Respublikos nuolatinis gyventojas yra tas asmuo, kuris nuolat gyvena Lietuvos Respublikos teritorijoje arba esantis užsienyje iki 6 mėn.; užsienietis, turintis laikiną leidimą gyventi vieneriems metams ar ilgesniam laikotarpiui“.

Vaikas – „0–17 metų 11 mėnesių 29 dienų (iki 18 m.) asmuo“.

Kūdikis – „vaikas iki vieno metų amžiaus“.

Darbingas asmuo – pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus vyrų darbingas amžius yra iki 65 metų, moterų – iki 60 metų.

Amžius – „asmens metų skaičius kalendorinių metų pabaigoje“.

Neto migracija – „atvykusių ir išvykusių iš tam tikros teritorijos žmonių skaičiaus skirtumas“.

Tarptautinė neto migracija – „imigrantų ir emigrantų skaičiaus skirtumas“.

Natūrali gyventojų kaita – „gyventojų skaičiaus, sudėties pakitimai, susiję su gimimais, mirimais, su santuokomis bei ištuokomis, kurios glaudžiai siejasi su gyventojų reprodukcija“.

Natūralus gyventojų prieaugis – „skirtumas tarp gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus“.

Gimstamumo (vaisingumo) rodikliai pagal motinos amžių – „gyvų gimusiųjų skaičius 1000-čiui atitinkamo amžiaus moterų“.

Gimstamumo rodiklis – „gyvų gimusiųjų per metus skaičiaus santykis su vidutiniu metiniu gyventojų skaičiumi. Šis rodiklis rodo, kiek gimė gyvų kūdikių 1000-čiui gyventojų per metus (gimstamumo rodiklis sąlyginai pagal lygį yra skiriamas į mažą – mažiau 15, vidutinį – 15–25 ir didelį – daugiau 25 gyvų gimusių 1000-čiui gyventojų per metus)“.

Gimstamumo (vaisingumo) rodikliai pagal motinos amžių – „gyvų gimusiųjų skaičius 1000-čiui atitinkamo amžiaus moterų“.

Bendrasis mirtingumo rodiklis – „mirusiųjų skaičius per metus 1000-čiui gyventojų (apibrėžia mirčių intensyvumo lygį) (bendrasis mirtingumo rodiklis sąlyginai pagal intensyvumo lygį yra skiriamas į mažą – mažiau 9, vidutinį – 9–15 ir didelį – daugiau 15 mirusiųjų 1000-čiui gyventojų per metus)“.

Mirtingumas pagal gyventojų amžių – „tam tikros amžiaus grupės mirusių žmonių ir vidutinio metinio šio amžiaus gyventojų skaičiaus santykis“.

Kūdikių (vaikų iki vienerių metų) mirtingumas – „parodo, kiek mirė kūdikių per metus iš 1000 gyvų gimusių (kūdikių mirtingumo rodiklis sąlyginai pagal lygį yra skiriamas į labai mažą – iki 10, mažą – 10–14, vidutinį – 15–24, didelį – 25–49 ir labai didelį – 50 ir daugiau mirusiųjų 1000-iui gyvų gimusių)“.

Mirties priežastis – „bet kuri būklė, sukėlus ar sąlygojusi mirtį ir klasifikuojama pagal Tarptautinę statistinę ligų ir sveikatos problemų klasifikaciją“.

Mirties priežasčių struktūra – „parodo kokią dalį (proc.) tarp visų mirties priežasčių sudaro tam tikros priežastys“.

Mirtingumas dėl tam tikrų priežasčių – „mirusiųjų dėl tam tikros priežasties per metus skaičiaus santykis su vidutiniu metiniu gyventojų skaičiumi 100 000 gyventojų“.

Standartizuotas mirtingumo rodiklis – „mirusiųjų skaičius 100 000 gyventojų pagal Europos standartą“.

Abortas – „nėštumo nutrūkimas ar nutraukimas iki 22 pilnų nėštumo savaičių“.

Klaipėdos miesto gyventojų sveikatos būklės situacijos rodikliai

Sergamumas (pirminis sergamumas) – „per metus nustatytų naujų ligos atvejų (ūmių ir pirmą kartą gyvenime išaiškintų lėtinių ligų) ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis“.

Bendrasis sergamumas – „per metus užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių gyventojai kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis“.

Ligotumas – „bendras visų žinomų ligos atvejų skaičiaus ir gyventojų skaičiaus santykis tam tikru laiko momentu (dažniausiai metų gale)“.

Paplitimas – „asmenų, sergančių tam tikra liga arba turinčių tam tikrą požymį, ir rizikos populiacijos narių skaičiaus tam tikru laikotarpiu santykis“.

Hospitalizuotų gyventojų sergamumas – „išrašytų iš stacionaro pacientų skaičius per tam tikrą laikotarpį tarp tam tikros teritorijos gyventojų. Į išrašytų iš stacionaro pacientų skaičių įtraukiami išvykę iš stacionaro ir mirę pacientai“.

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – „rodiklis, parodantis, kiek vidutiniškai metų gyvens kiekvienas gimęs arba sulaukęs tam tikro amžiaus žmogus, jeigu visą būsimą tiriamos kartos gyvenimą mirtingumo lygis kiekvienoje gyventojų amžiaus grupėje liks nepakitęs“.

Klaipėdos miesto sveikatos priežiūros įstaigų veiklos ir išteklių situacijos rodikliai

Sveikatos priežiūros personalas – „asmenys, dirbantys asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros srityje“.

Gydytojas – „asmuo, turintis universitetinį medicinos (gydytojo) išsilavinimą, įstatymo nustatyta tvarka galintis teikti sveikatos priežiūros paslaugas. Į gydytojų skaičių neįtraukiami odontologai“.

Odontologas – „asmuo, turintis universitetinį medicinos (odontologo) išsilavinimą, įstatymo nustatyta tvarka turintis teisę verstis odontologijos praktika ir dirbantis odontologijos srityje“.

Slaugytojas – „asmuo, įgijęs slaugos studijų baigimo diplomą, taip pat bendrosios praktikos ir (ar) atitinkamą specialiosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją, įstatymo nustatyta tvarka turintis teisę verstis slaugos praktika ir dirbantis sveikatos priežiūros srityje“.

Ambulatorinis apsilankymas – „paciento bendravimas su gydytoju ar su specialistu, turinčiu universitetinį medicinos išsilavinimą tam tikru laiku ir tam tikroje vietoje“.

Socialinės ekonominės būklės situacijos Klaipėdos miesto savivaldybėje rodikliai

Registruotas nedarbas – „išreiškiamas darbo biržoje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykiu“.

Neįgalumas – „dėl asmens kūno sandaros ir funkcijų sutrikimo bei nepalankių aplinkos veiksnių sąveikos atsiradęs ilgalaikis sveikatos būklės pablogėjimas, dalyvavimo visuomenės gyvenime ir veiklos galimybių sumažėjimas“.

IVADAS

2011 m. Klaipėdos miesto savivaldybėje visuomenės sveikatos stebėseną buvo vykdoma pagal Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2009 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T2-220 patvirtintą Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos stebėsenos 2009–2011 metų programą (toliau – Programa). Visuomenės sveikatos stebėseną Klaipėdos miesto savivaldybėje vykdo Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras.

Programoje yra nustatyti Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos stebėsenos tikslai, uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės, apimtys, finansavimo šaltiniai bei vertinimo kriterijai. Programą sudaro šešios pagrindinės renkamų rodiklių dalys: demografinė situacija, socialinė ekonominė situacija, sveikatos būklė, fizinės aplinkos veiksniai, sveikatos priežiūros ištekliai ir veiklos rodikliai, gyvenamosios rodikliai.

Klaipėdos miesto rodikliai renkami, kaupiami, stebimi, analizuojami, pateikiami rezultatai ir rekomendacijos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. V-62 „Dėl savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 18-715; 2010, Nr. 9-460; 2011, Nr. 67-3190), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo (Žin., 2002, Nr. 72-3022; 2007, Nr. 64-2457), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 81-3720; 2008, Nr. 21-771) nuostatomis ir kitais teisės aktais.

Rodikliai ir duomenys surinkti iš Lietuvos statistikos departamento, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro, Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligoninės, Vilniaus universiteto Onkologijos instituto, Valstybinio psichikos sveikatos centro, AB „Klaipėdos vanduo“, Klaipėdos teritorinės darbo biržos, Klaipėdos teritorinės ligonių kasos, Klaipėdos visuomenės sveikatos centro ir kitų kompetentingų institucijų periodinių statistinių, mokslinių leidinių, duomenų bazių bei ataskaitų.

Klaipėdos miesto savivaldybės rodikliai ir duomenys pagal galimybes renkami, kaupiami, stebimi, analizuojami, pateikiami nuo 2005 metų, bei *lyginami su bendru Lietuvos Respublikos* (toliau – LR) ir *Klaipėdos apskrities vidurkiu*. Kelerių metų rodikliai renkami pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus, siekiant nustatyti tam tikrų rodiklių kitimo tendencijas ir tiksliau suformuluoti atskaitos tašką Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos būklės vertinimui.

Klaipėdos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2011 m. programos ataskaitos bendrojoje dalyje yra pateikiami rutininiai (kasmet renkami) rodikliai, kurie renkami bei skaičiuojami nacionaliniu lygiu pagal kompetentingų institucijų patvirtintas metodikas. *Klaipėdos*

miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2011 m. programos ataskaitos būdingoje dalyje dalyje pateikiamos specifinės problemos ir rodikliai, kurie būdingi Klaipėdos miesto savivaldybei.

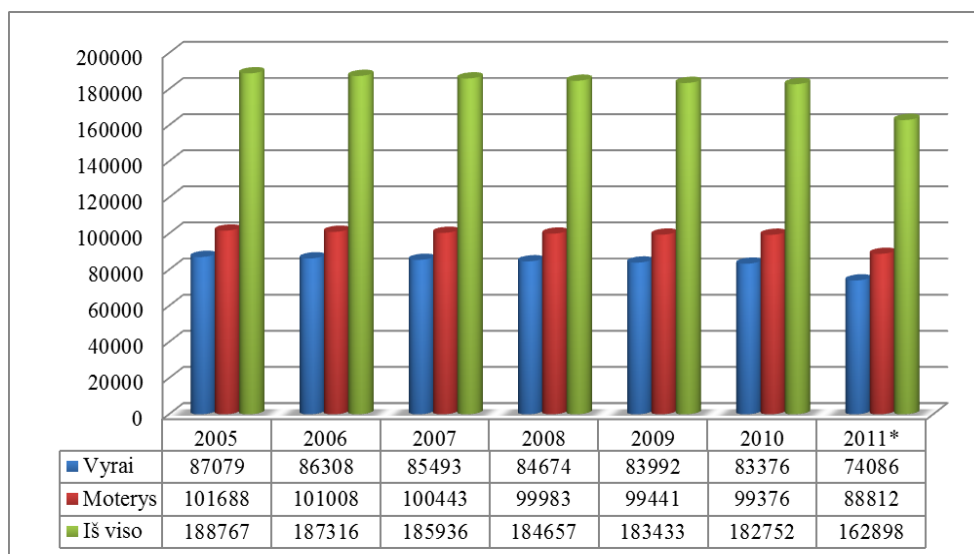
1. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2011 M. PROGRAMOS ATASKAITOS BENDROJI DALIS

1.1. Demografinė raida Klaipėdos miesto savivaldybėje

1.1.1. Klaipėdos miesto gyventojai ir amžiaus struktūra

Demografija yra mokslas, kuris tiria gyventojų skaičiaus ir struktūros kitimą. Šis mokslas nagrinėja ne konkretaus asmens gyvenimo įvykius, bet žmonių, gyvenančių tam tikroje teritorijoje, visumos arba jų demografinių požymių kaitą.

Visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis 2011 m. pradžioje Klaipėdoje gyveno 162 898 gyventojai, tai 19 854 arba 10,8 procentais mažiau gyventojų nei 2010 m. pradžioje. 2011 m. pradžioje moterų buvo 14 726 daugiau negu vyrų (atitinkamai 88 812 ir 74 086). 2011 m. pradžioje moterys sudarė 54,5 procento visų Klaipėdos miesto gyventojų, 1000 vyrų teko 1 198 moterys. Per pastaruosius septynerius metus (2005–2011 m.) Klaipėdos mieste gyventojų sumažėjo 25 869 gyventojais arba 13,7 procento (žr. 1 pav.).

*- Duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais

1 pav. Gyventojų skaičius pagal lytį Klaipėdos mieste 2005–2011 m. pradžioje (abs. sk.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2005–2011 m. pagrindinė gyventojų skaičiaus sumažėjimo priežastis buvo neigiamas migracijos saldo (žr. 1 lent.), o 2005–2008 m. ir 2011 m. gyventojų skaičius mažėjo ir dėl neigiamo natūralaus gyventojų prieaugio (žr. 3 lent.).

Nuo 2005 m. iki 2011 m. migracijos saldo Klaipėdos mieste buvo neigiamas. 2011 m. iš Klaipėdos išvyko 2 498 daugiau žmonių negu atvyko (žr. 1 lent.).

1 lentelė

Migracijos (vidinė ir tarptautinė) dinamika Klaipėdos mieste 2005–2011 m. (absoliutūs skaičiai)

Migracija	Metai						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Atvyko	3 064	2 902	3 350	3 331	2 895	2 592	3 324
Išvyko	4 200	3 982	4 390	4 494	3 821	7 670	5 822
Neto migracija	-1 136	-1 080	-1 040	-1 163	-926	-5 078	-2 498

*- Duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2 lentelėje matyti, kad 2005–2011 m. pagrindinė Klaipėdos gyventojų skaičiaus sumažėjimo priežastis buvo neigiama tarptautinė neto migracija. 2011 m. iš Klaipėdos miesto 2 696 daugiau žmonių emigravo negu imigravo. Per pastaruosius septynerius metus emigravo 17 627 klaipėdiečiai, o imigravo – 5 341 žmogus. Daugiausia – 5 803 – gyventojai emigravo 2010 m. Tai 3 kartus daugiau negu 2009 m. ir 1,6 karto daugiau negu 2011 m. (žr. 2 lent.).

2 lentelė

Tarptautinės migracijos dinamika Klaipėdos mieste 2005–2011 m. (absoliutūs skaičiai)

Migracija	Metai						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Atvyko	858	815	1 006	802	518	380	962
Išvyko	1 578	1 358	1 514	1 790	1 926	5 803	3 658
Neto migracija	-720	-543	-508	-988	-1 408	-5 423	-2 696

*- Duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2005–2008 m. ir 2011 m. gyventojų skaičius sumažėjo ir dėl neigiamo natūralaus gyventojų prieaugio. Minėtu laikotarpiu Klaipėdos mieste mirė 953 daugiau žmonių negu gimė kūdikių, tačiau 2009–2010 m. laikotarpiu gimė 383 kūdikių daugiau nei mirė žmonių (žr. 3 lent.).

3 lentelė

Natūrali gyventojų kaita Klaipėdos mieste 2005–2011 m. (absoliutūs skaičiai)

Natūrali kaita	Metai						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mirusieji	1 923	2 092	2 099	2 084	2 011	1 954	2 059
Gimusieji	1 608	1 792	1 860	2 023	2 256	2 092	2 021
Natūrali gyventojų kaita	-315	-300	-239	-61	245	138	-38

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

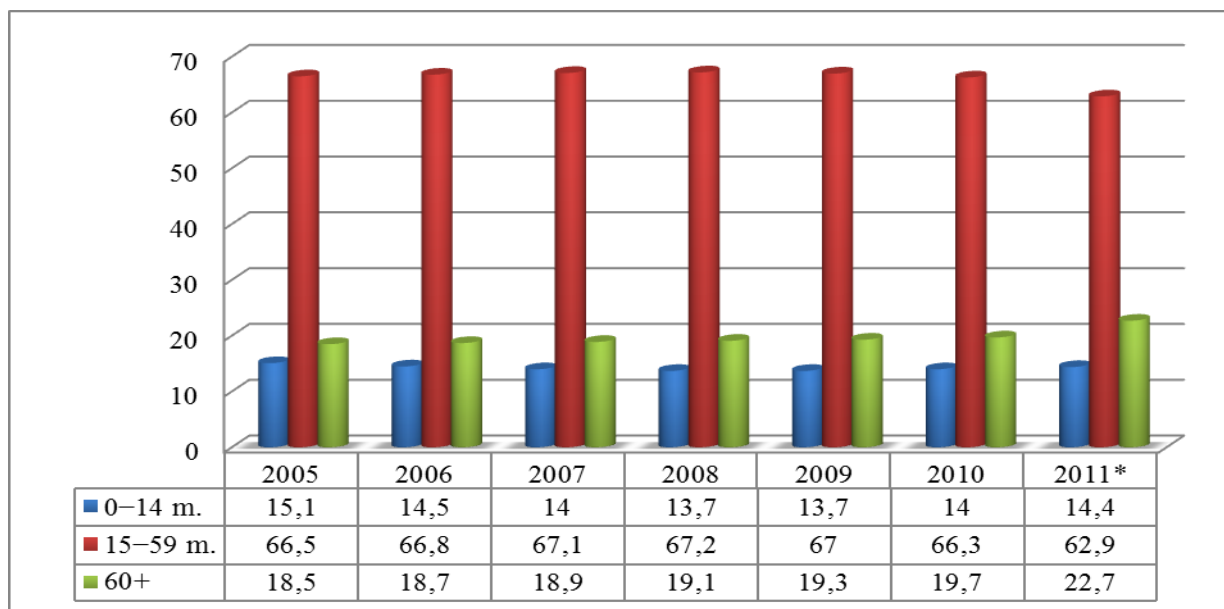
Žinios apie gyventojų skaičių bei amžiaus struktūrą ir jų pokyčius yra labai svarbios, kadangi jos leidžia daryti prielaidas ne tik apie demografinių procesų tendencijas ateityje, bet ir numatyti gyventojų poreikius, susijusius su ekonomika, švietimu, sveikatos apsauga ir kita.

2011 m. pradžioje *60 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų* buvo 37032 arba 22,7 proc., o 2010 m. pradžioje šio amžiaus gyventojų buvo 36 025 arba 19,7 proc., lyginant su bendru gyventojų skaičiumi. Klaipėdos miesto gyventojai senėja – didėja 60 metų ir vyresnio amžiaus žmonių dalis, lyginant su bendru gyventojų skaičiumi (žr. 2 pav.).

2011 m. pradžioje Klaipėdos mieste *darbingo amžiaus gyventojų (15–59 m. amžiaus)* buvo 102 407 arba 62,9 proc., o 2010 m. pradžioje – 121 157 arba 66,3 proc., lyginant su bendru gyventojų skaičiumi. Nuo 2008 m. Klaipėdoje darbingo amžiaus gyventojų dalis mažėja, lyginant su bendru gyventojų skaičiumi (žr. 2 pav.).

2012 m. pradžioje *vaikų (0–14 m. amžiaus)* buvo 23 459 arba 14,4 proc., o 2010 m. pradžioje – 25 570 arba 14 proc., lyginant su bendru gyventojų skaičiumi. Nuo 2009 m. vaikų procentinė dalis didėja, lyginant su bendru gyventojų skaičiumi (žr. 2 pav.).

Klaipėdos miesto gyventojų amžiaus struktūra pagal lytį skiriasi: 2011 m. pradžioje didesnė *60 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų* buvo tarp moterų – 26,4 proc. (vyrų – 18,4 proc.). Didesnė darbingo amžiaus gyventojų (15–59 m. amžiaus) dalis buvo tarp vyrų – 64,3 proc. (moterų – 60,8 proc.). Vaikų (0–14 m. amžiaus) didesnė dalis buvo taip pat tarp vyrų – 16,3 proc. (moterų – 12,8 proc.) (žr. priede 3 ir 4 pav.).

*- Duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais

2 pav. Gyventojų skaičiaus kitimas pagal pagrindines amžiaus grupes Klaipėdos mieste 2005–2011 m. pradžioje (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Klaipėdos miesto gyventojų skaičiaus kitimas pagal pagrindines amžiaus grupes 2005–2011 m. metų pradžioje (absoliutūs skaičiai)

Amžiaus grupė	Metai						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
0–14 m.	28411	27100	26043	25240	25051	25570	23459
15–59 m.	125506	125172	124836	124177	122928	121157	102407
60+	34850	35044	35057	35240	35454	36025	37032

*- Duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Būtina paminėti, kad senstant populiacijai didėja sergamumas lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis, didėja sveikatos priežiūros ir socialinės globos paslaugų poreikis, išlaidos sveikatos priežiūrai. Mažėjant darbingo amžiaus žmonių skaičiui, labai svarbu gerinti dirbančiųjų žmonių sveikatą, mažinti dėl ligų prarandamų darbo dienų skaičių, mažinti ankstyvų mirčių ir invalidumo atvejų skaičių, kadangi senstančioje visuomenėje labai svarbi tampa sveikatos būklė, tiesiogiai veikianti darbo jėgos apimtį bei darbo produktyvumą.

2011 m. pradžioje vidutinis *Klaipėdos miesto gyventojų amžius* buvo 40,1 metai, t. y. 0,7 metų ilgesnis negu 2010 m. pradžioje. Vyrų ir moterų vidutinio amžiaus skiriasi – 2011 m. vyrų vidutinis amžius buvo 4,7 metais trumpesnis negu moterų (atitinkamai vyrų – 37,5 m. ir moterų – 42,2 m.). Vidutinio gyventojų amžiaus pokyčiai Klaipėdos mieste susiję su senėjančia visuomene – per 2005–2011 m. laikotarpį vidutinis klaipėdiečių amžius prailgėjo 2 metais (5,2 proc.) (atitinkamai vyrų – 1,6 m. (4,4 proc.) ir moterų – 2,2 m. (5,5 proc.)) (žr. 5 lent.).

Vidutinis gyventojų amžius pagal lytį Klaipėdos mieste 2005–2011 m. pradžioje (absoliutūs skaičiai)

Lytis	Metai						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Vyrai	35,9	36,2	36,4	36,7	36,8	36,9	37,5
Moterys	40	40,4	40,7	41,1	41,3	41,5	42,2
Iš viso	38,1	38,5	38,7	39	39,3	39,4	40,1

*- Duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Dėl populiacijos senėjimo Klaipėdos mieste, keitėsi ir *išlaikomo amžiaus gyventojų skaičius*, tenkantis 100 darbingo amžiaus gyventojų (15–59 m. amžiaus). Nuo 2009 m. iki 2011 m. didėjo išlaikomo amžiaus asmenų skaičius, jų 2009 m. 100-ui 15–59 metų amžiaus Klaipėdos miesto gyventojų teko 49, 2010 m. – 51, 2011 m. – 59 (žr. 6 lent.).

**100 15–59 metų amžiaus gyventojų tenkantys išlaikomo amžiaus asmenų skaičiaus pokyčiai
2005–2011 m. (absoliutūs skaičiai)**

Amžiaus grupė	Metai						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
0–14	23	22	21	21	20	21	23
60 ir vyresni	28	28	28	28	29	30	36
Iš viso	51	50	49	49	49	51	59

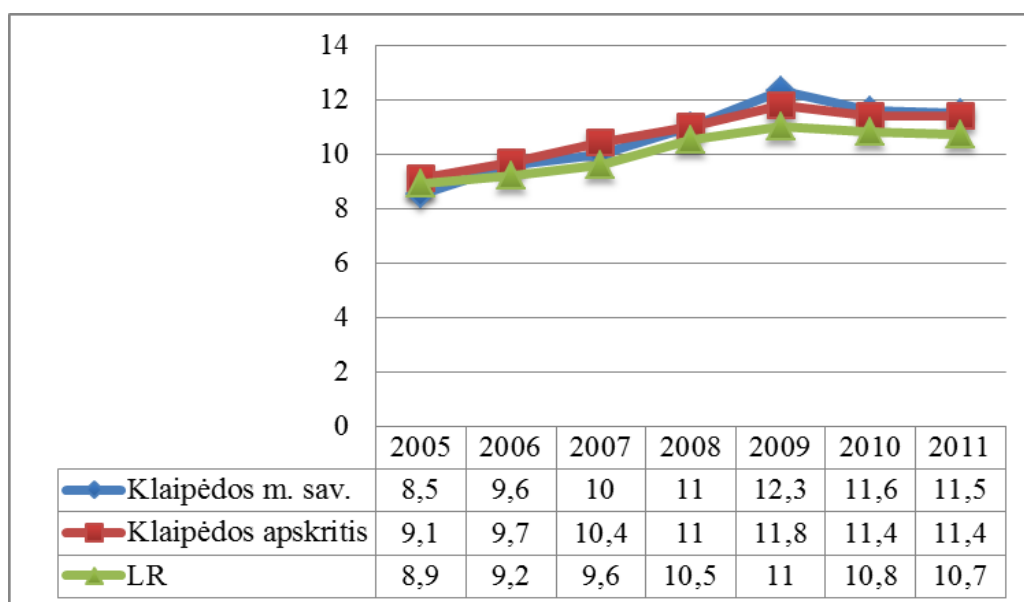
*- Duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

1.1.2. Gimstamumo situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje

2011 m. Klaipėdos mieste 1 000 gyventojų teko 11,5 gimusiojo, šis rodiklis buvo aukštesnis už vidutinį Klaipėdos apskrities rodiklį (11,4) ir LR rodiklį (10,7). 2005–2009 m. laikotarpiu Klaipėdos mieste gimstamumas didėjo, tačiau nuo 2010 m. mažėjo. 2009–2011 m. gimstamumas Klaipėdoje buvo didesnis nei Klaipėdos apskrityje ir LR. 2005–2011 m. laikotarpiu žemiausias gimstamumo lygis Klaipėdoje užfiksuotas 2005 m. – 1000 gyventojų teko 8,5 gimusiojo (žr. 5 pav.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2011 m. Klaipėdoje gimė 2 021 kūdikis, tai 413 kūdikių daugiau nei 2005 m. Nuo 2005 m. gimė 13 652 kūdikiai (atitinkamai 2005 m. – 1 608, 2006 m. – 1 792, 2007 m. – 1 860, 2008 m. – 2 023, 2009 m. – 2 256, 2010 m. – 2 092).

5 pav. **Gimstamumo dinamika 2005–2011 m. (1 000 gyv.)**

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2005–2011 m. Klaipėdoje daugiausia gimdė 25–29 m. ir 30–34 m. amžiaus moterys. 2011 m. 25–29 m. ir 30–34 m. amžiaus moterys pagimdė 1 397 kūdikius. 2005–2011 m. iki 15 metų amžiaus gimdyvių buvo 2, o virš 44 metų amžiaus – 6 (žr. 7 lent.).

7 lentelė

Gimusieji pagal motinos amžių Klaipėdos mieste 2005–2011 m. (abs. sk.)

Amžiaus grupė	Metai						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Iki 15 m.	0	0	0	1	0	0	1
15–19	101	111	77	77	81	61	52
20–24	388	414	440	444	476	353	310
25–29	610	647	680	737	794	820	820
30–34	354	423	444	484	636	587	577
35–39	127	157	179	237	234	236	225
40–44	28	40	38	42	32	33	36
45–49	0	0	2	1	2	1	0
50 ir vyresnės	0	0	0	0	0	0	0
Nenurodyta	0	0	0	0	1	1	0
Iš viso	1 608	1 792	1 860	2 023	2 256	2 092	2 021

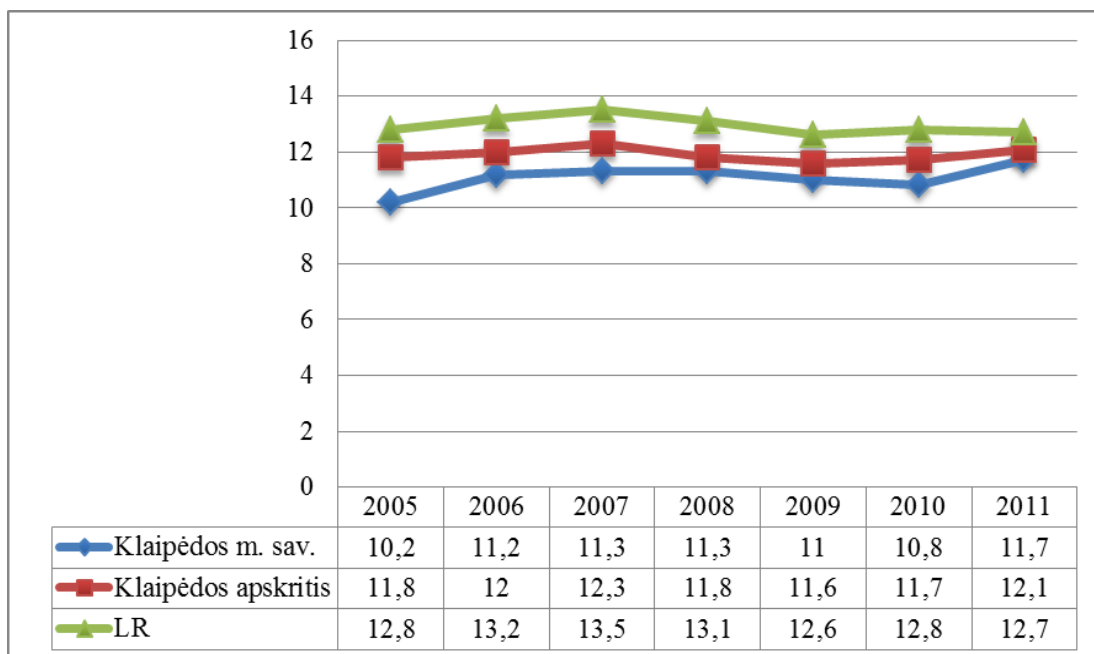
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

1.1.3. Mirtingumo ir mirties priežasčių situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje

2011 m. Klaipėdos mieste 1 000 gyventojų teko 11,7 mirusiojo, šis rodiklis buvo mažesnis už vidutinį Klaipėdos apskrities rodiklį (12,1) ir Lietuvos rodiklį (12,7). 2005–2011 m. mirtingumas Klaipėdoje buvo stabilus ir išliko mažesnis nei Klaipėdos apskrityje ir LR. Aukščiausią lygį mirtingumas per 2005–2011 m. laikotarpį buvo pasiekęs 2007 m. ir 2008 m. – 1 000 gyventojų teko po 11,3 mirusiojo (žr. 6 pav.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2011 m. Klaipėdoje mirė 2 059 žmonės, tai 136 žmonėmis daugiau nei 2005 m. Per 2005–2011 m. laikotarpį Klaipėdoje mirė 14 222 žmonės (atitinkamai 2005 m. – 1 923, 2006 m. – 2 092, 2007 m. – 2 099, 2008 m. – 2 084, 2009 m. – 2 011, 2010 m. – 1 954).

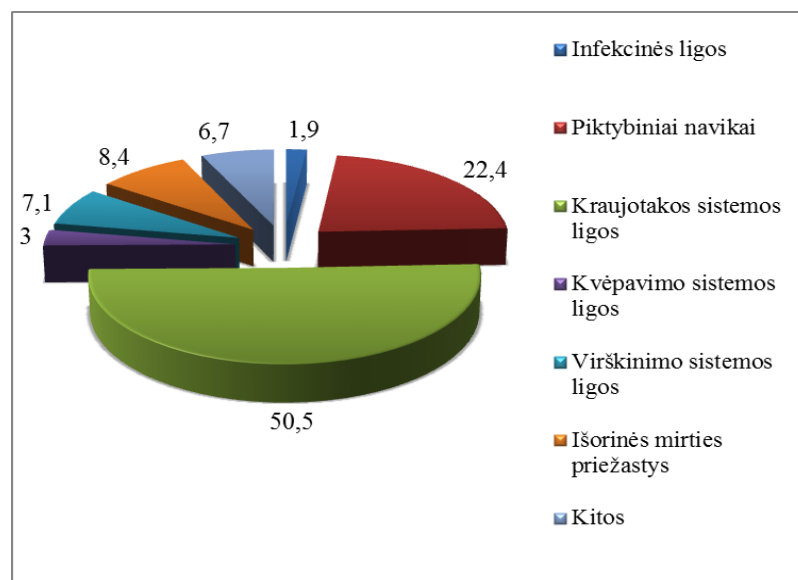
Vertinant gyventojų sveikatą ir socialinius ekonominius pokyčius Klaipėdoje, labai svarbūs yra kūdikių mirtingumo statistiniai duomenys. Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2011 m. Klaipėdoje iš gyvų gimusiųjų mirė 7 kūdikiai (atitinkamai 2005 m. – 8, 2006 m. – 12, 2007 m. – 9, 2008 m. – 10, 2009 m. – 4, 2010 m. – 7).

6 pav. **Mirtingumo dinamika 2005–2011 m. (1 000 gyv.)**

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys – pagrindinės ne tik Klaipėdos, bet ir Lietuvos gyventojų mirties priežastys. Minėtos priežastys Klaipėdoje 2011 m. sudarė 81,3 proc. visų mirties priežasčių. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau nei pusė, t. y. 1 033 žmonės arba 50,5 proc. visų mirusiųjų, nuo piktybinių navikų – 462 žmonės arba 22,4 proc. visų mirusiųjų, o nuo išorinių mirties priežasčių – 173 žmonės arba 8,4 proc. visų mirusiųjų (žr. 7 pav.).

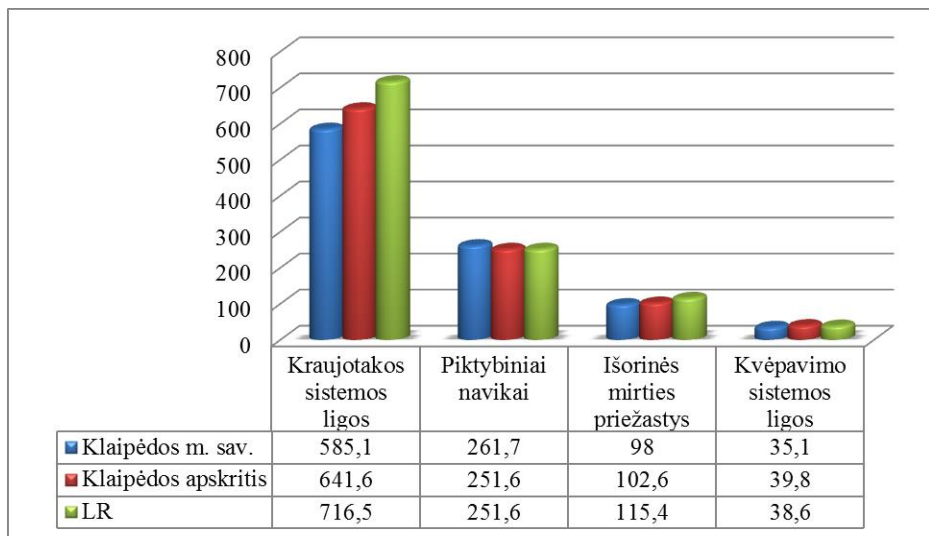

7 pav. **Mirties priežasčių struktūra Klaipėdos mieste 2011 m. (proc.)**

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2011 m. Klaipėdos miesto gyventojų mirtingumą pagal pagrindines mirties priežastis matyti, kad didžiausias mirtingumas Klaipėdos miesto savivaldybėje yra nuo kraujotakos sistemos ligų (100

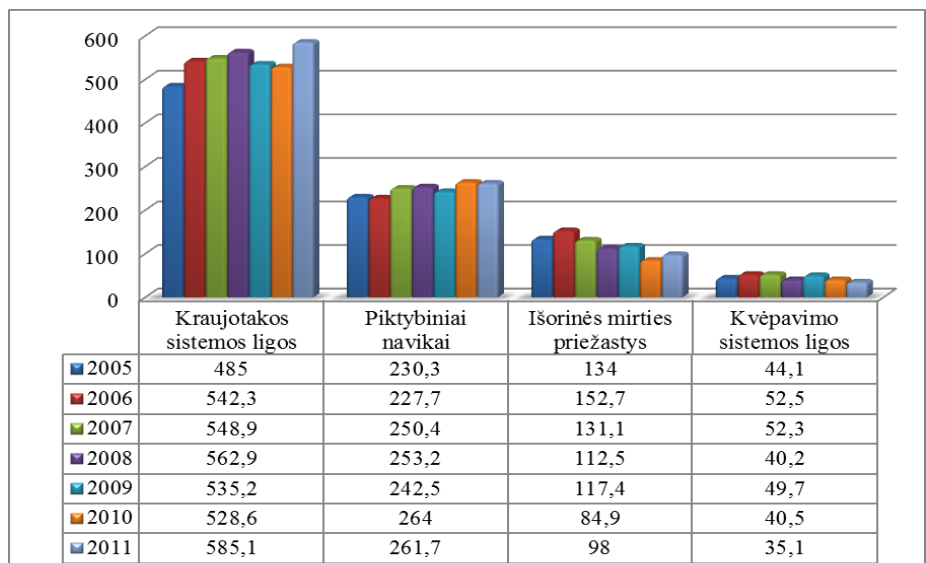
000 gyventojų teko 585,1 mirusieji), piktybinių navikų (100 000 gyventojų teko 261,7 mirusieji) bei išorinių mirties priežasčių (100 000 gyventojų teko 98 mirusieji). 2011 m. Klaipėdoje mirusiųjų nuo piktybinių navikų rodiklis (261,7) buvo aukštesnis už Klaipėdos apskrities (251,6) ir Lietuvos (251,6) mirtingumo rodiklius (žr. 8 pav.).

8 pav. Mirtingumas pagal pagrindines mirties priežastis 2011 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Klaipėdoje nuo 2009 m. iki 2011 m. mažėjo mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų – atitinkamai nuo 49,7 iki 35,1 mirusiojo 100 000 gyventojų, mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų, piktybinių navikų ir išorinių priežasčių buvo stabilus ir 2011 m. buvo mažesnis nei Klaipėdos apskrities bei LR (žr. 9 pav.)

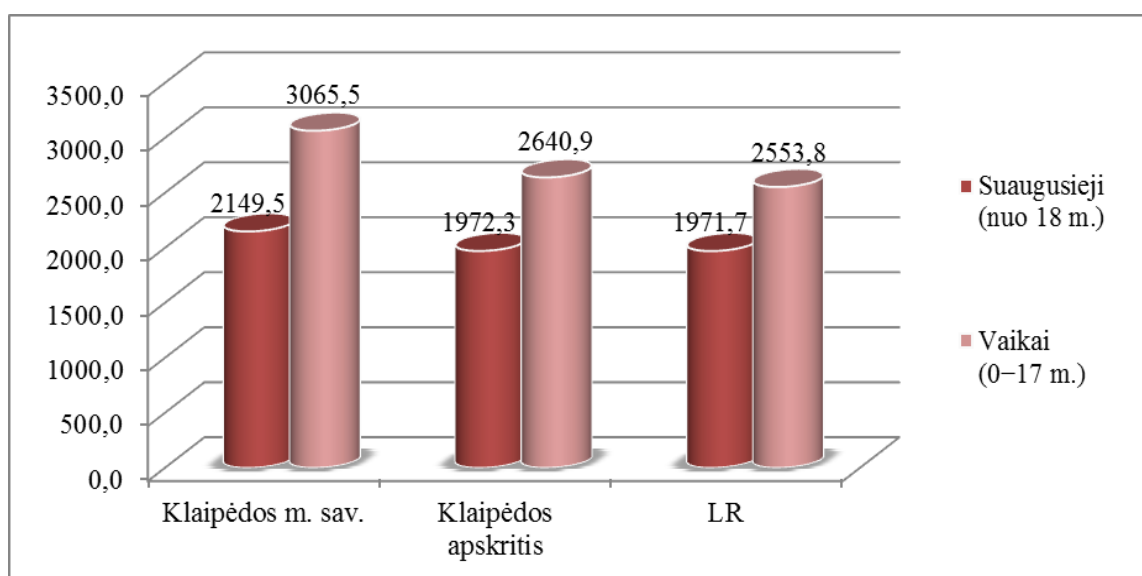
9 pav. Mirtingumo dinamika pagal pagrindines mirties priežastis Klaipėdos mieste 2005–2011 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

1.2. Klaipėdos miesto gyventojų sveikatos būklės situacija

2011 m. Klaipėdos mieste vaikų bendrojo sergamumo rodiklis siekė 3 065,5 sergančius vaikus 1 000 vaikų, ir jis buvo aukštesnis už Klaipėdos apskrities (2 640,9) ir LR (2 553,8) rodiklius. (žr. 9 pav.). Tuo tarpu Klaipėdos mieste suaugusiųjų bendrojo sergamumo rodiklis siekė 2 149,5 sergančius 1 000 suaugusiųjų, kuris taip pat buvo aukštesnis už Klaipėdos apskrities (1 972,3) ir LR (1 971,7) rodiklius (žr. 10 pav.).

Klaipėdos suaugusiųjų žmonių bendrasis sergamumas nuo 2009 m. iki 2011 m. didėjo atitinkamai nuo 1975,1 iki 2149,5 sergančiųjų suaugusiųjų 1 000 suaugusiųjų, nuo 2008 m. iki 2011 m. tolygiai didėjo vaikų bendrasis sergamumas – nuo 2 738 iki 3 065,5 sergančių vaikų 1 000 vaikų (žr. priede 11 pav.).

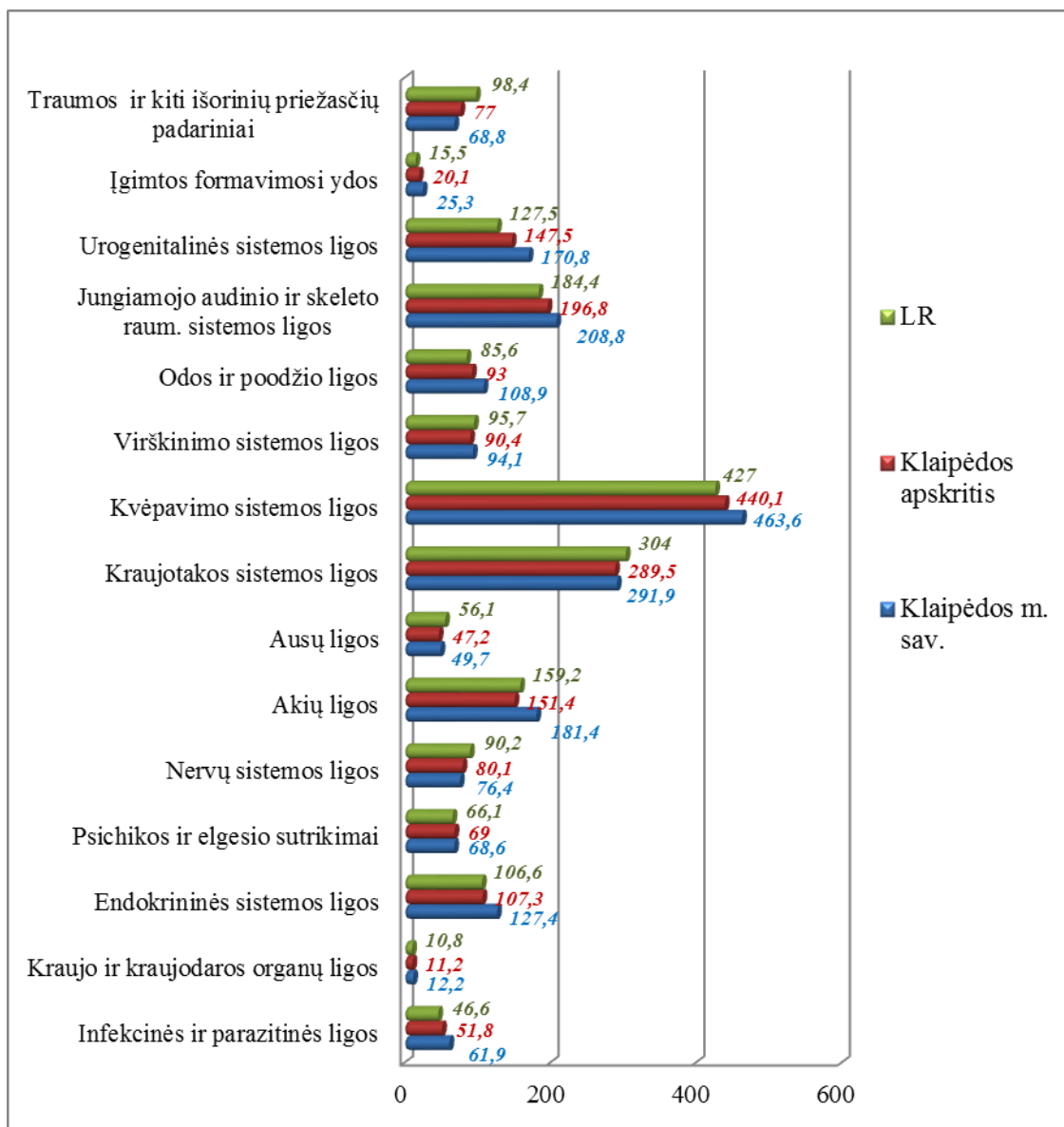

10 pav. Vaikų ir suaugusiųjų bendrasis sergamumas 2011 m. (atitinkamai 1 000 vaikų ir 1 000 suaugusiųjų)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2011 m. Klaipėdos mieste didžiausias gyventojų bendrasis sergamumas buvo kvėpavimo sistemos (463,6 atvejai 1 000 gyventojų), kraujotakos sistemos (289,5 atvejai 1 000 gyventojų) bei jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos (208,8 atvejai 1 000 gyventojų) ligomis (žr. 12 pav.).

Klaipėdos miesto gyventojų bendrojo sergamumo rodikliai įgimtomis formavimosi ydomis, urogenitalinės sistemos ligomis, urogenitalinėmis sistemos ligomis, jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis, odos ir poodžio ligomis, kvėpavimo sistemos ligomis, akių ligomis, endokrininės sistemos ligomis, infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis bei kraujo ir kraujodaros organų ligomis buvo aukštesni už bendrą Klaipėdos apskrities ir LR vidurkio rodiklius (žr. 12 pav.).

12 pav. Gyventojų bendrasis sergamumas (visi atvejai) 2011 m. (1 000 gyv.)

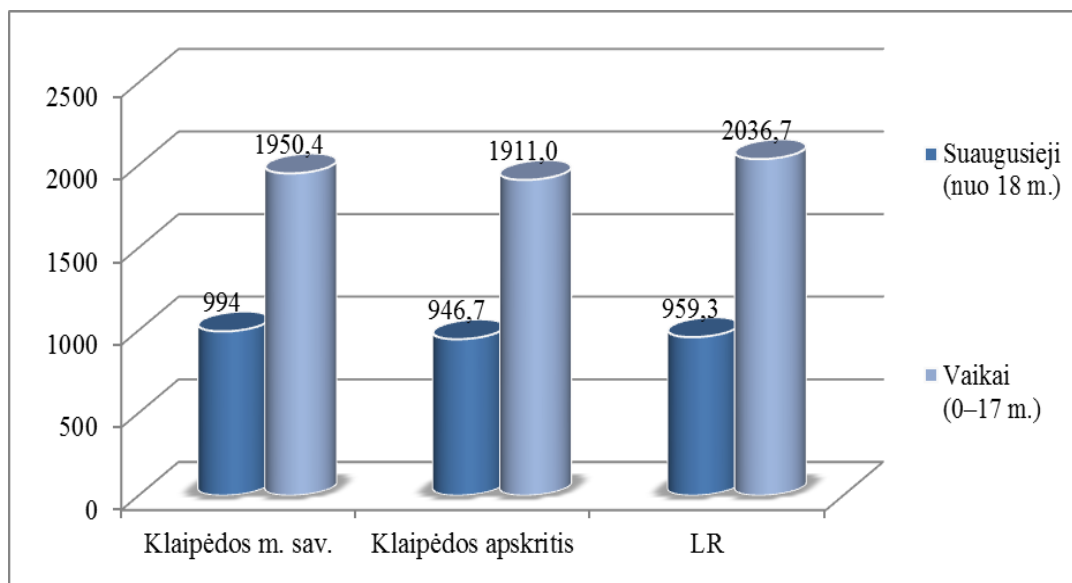
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2005–2011 m. Klaipėdos miesto gyventojų bendrojo sergamumo pokyčiai pagal tam tikras ligų grupes (žr. priede 13 pav.):

- Nuo 2005 m. iki 2011 m. tolygiai didėjo gyventojų bendrasis sergamumas endokrininės sistemos ligomis – atitinkamai nuo 66,7 iki 127,4 atvejų 1 000 gyventojų.
- Nuo 2005 m. iki 2011 m. didėjo bendrasis sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais – atitinkamai nuo 50,5 iki 68,6 atvejų 1 000 gyventojų.
- Nuo 2005 m. iki 2011 m. didėjo bendrasis sergamumas akių ligomis – atitinkamai nuo 133,5 iki 181,4 atvejų 1 000 gyventojų.
- Nuo 2005 m. iki 2011 m. didėjo bendrasis sergamumas kraujotakos sistemos ligomis – atitinkamai nuo 226,9 iki 291,9 atvejų 1 000 gyventojų.

- Nuo 2007 m. iki 2011 m. didėjo bendrasis sergamumas urogenitalinės sistemos ligomis – atitinkamai nuo 145,2 iki 170,8 atvejų 1 000 gyventojų.
- Nuo 2009 m. iki 2011 m. didėjo bendrasis sergamumas įgimtomis formavimosi ydomis – atitinkamai nuo 20,1 iki 25,3 atvejų 1 000 gyventojų.
- Nuo 2007 m. iki 2011 m. didėjo bendrasis sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis – atitinkamai nuo 9,7 iki 12,2 atvejų 1 000 gyventojų.
- Klaipėdos miesto savivaldybė gyventojų bendrasis sergamumas kitomis organų sistemos ligomis išliko stabilus.

2011 m. Klaipėdoje 1 000 vaikų teko 1 950,4 sergantys vaikai, 1 000 suaugusiųjų teko 994 sergantys suaugusieji. Klaipėdos miesto vaikų sergamumo rodiklis (1 950,4) buvo aukštesnis už Klaipėdos apskrities (1 911), tačiau mažesnis už LR (2 036,7) vaikų sergamumo rodiklius. Klaipėdos miesto suaugusiųjų sergamumo rodiklis (994) buvo aukštesnis už Klaipėdos apskrities (946,7) ir LR (959,3) sergamumo rodiklius (žr. 14 pav.). 2006–2011 m. Klaipėdos suaugusiųjų žmonių ir vaikų sergamumas sergamumas buvo stabilus (žr. priede 15 pav.).

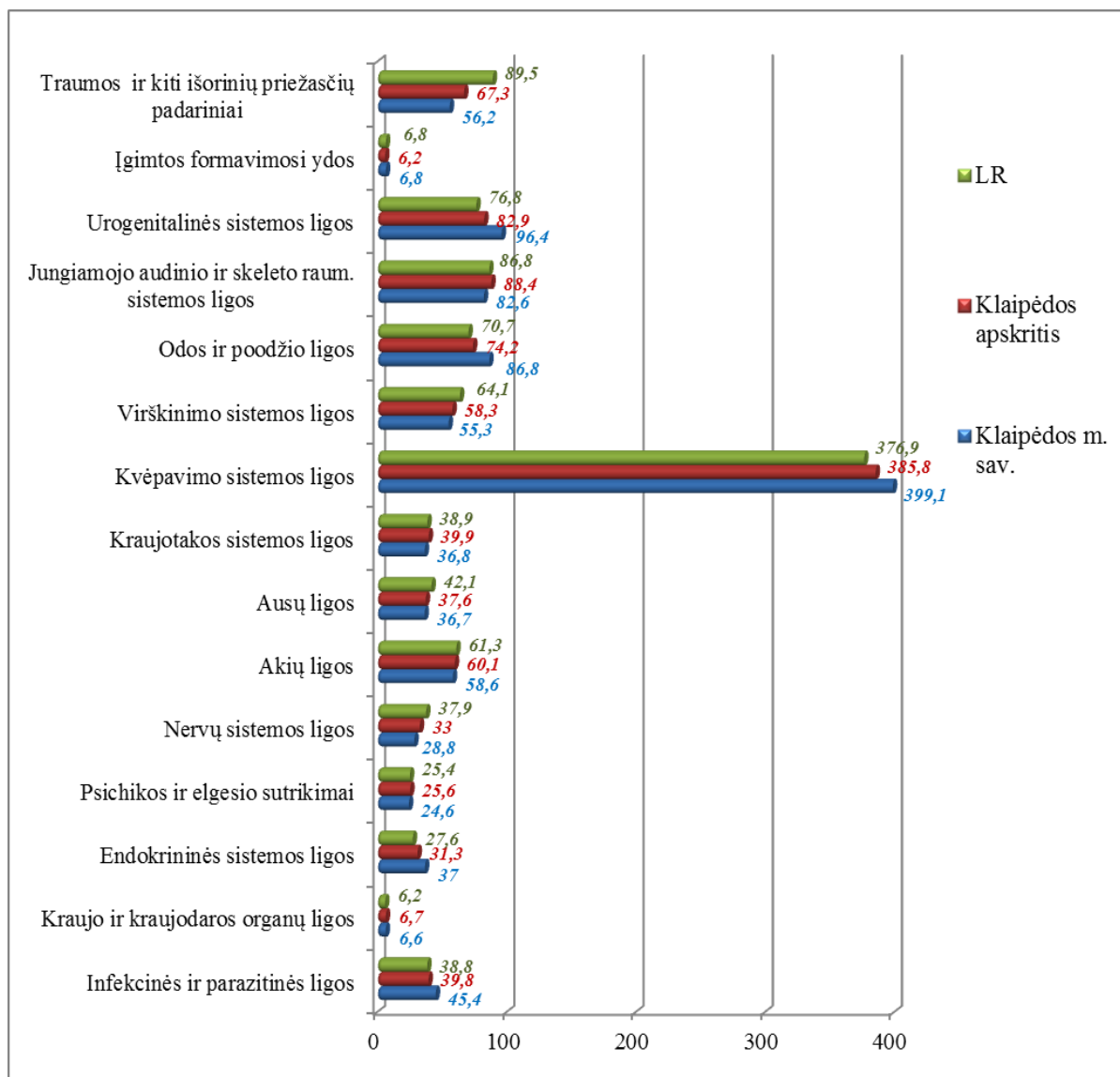

14 pav. **Vaikų ir suaugusiųjų sergamumas 2011 m. (atitinkamai 1 000 vaikų ir 1 000 suaugusiųjų)**

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2011 m. didžiausias gyventojų sergamumas Klaipėdos mieste buvo kvėpavimo sistemos (399,1 atvejai 1 000 gyventojų), urogenitalinės sistemos ligomis (96,4 atvejai 1 000 gyventojų), odos ir poodžio ligomis (86,8 atvejai 1 000 gyventojų) (žr. 16 pav.).

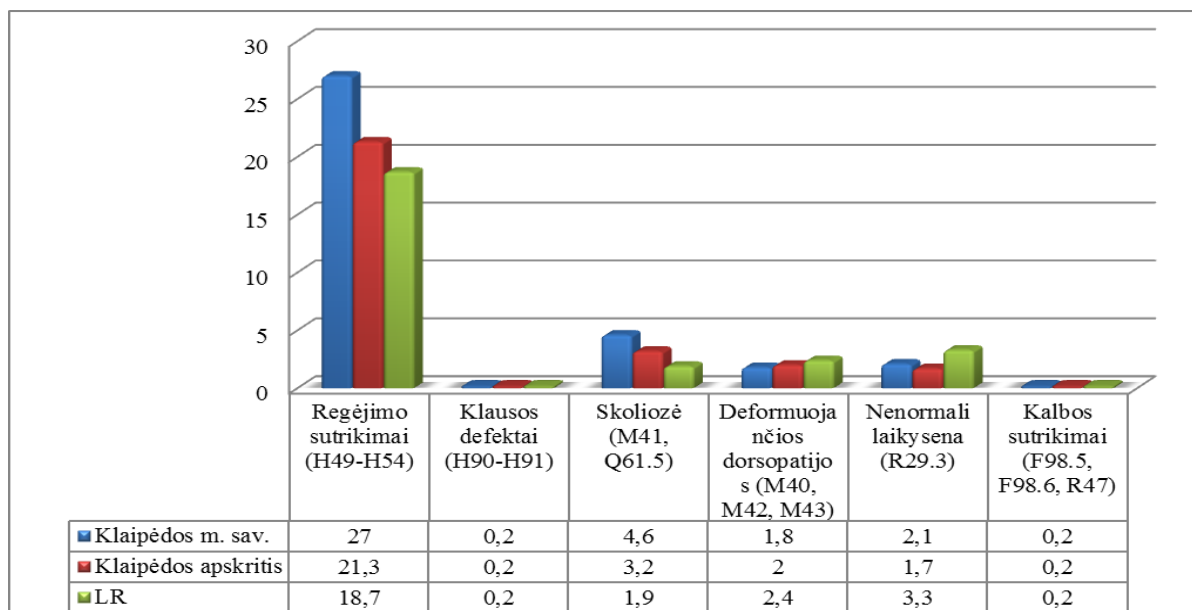
Klaipėdos miesto gyventojų sergamumo rodikliai urogenitalinės sistemos ligomis, odos ir poodžio ligomis, endokrininės sistemos ligomis ir infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis buvo aukštesni už bendrą Klaipėdos apskrities ir LR vidurkių rodiklius (žr. 16 pav.).

16 pav. Gyventojų sergamumas (nauji atvejai) 2011 m. (1 000 gyv.)

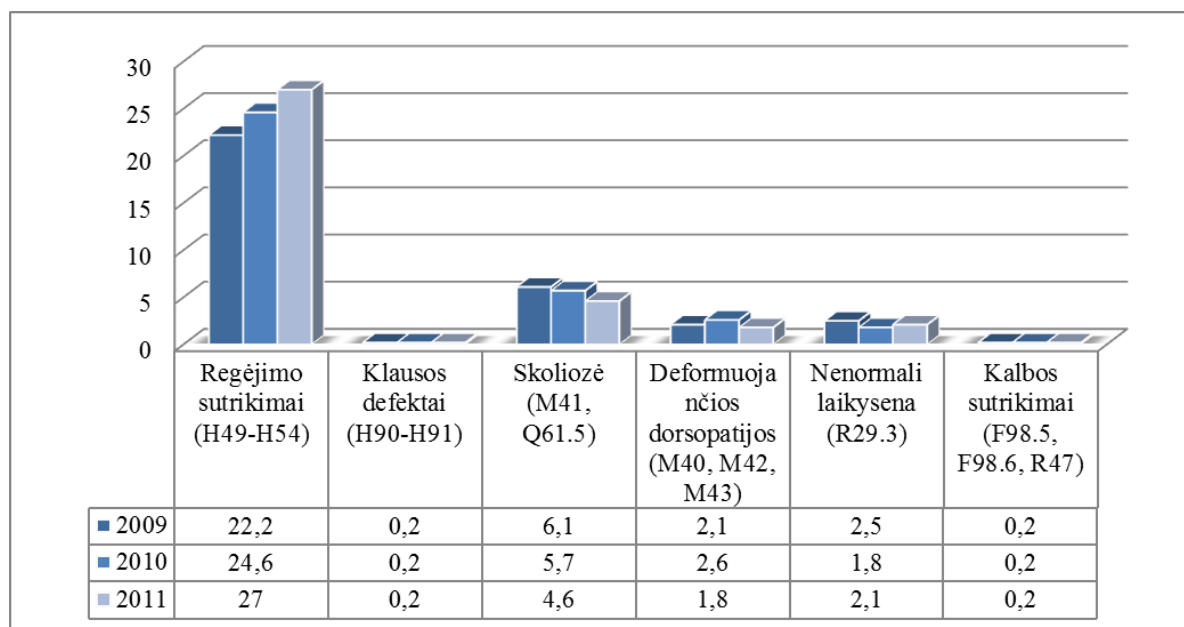
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis 2011 m. Klaipėdos ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose apsilankė 31 066 vaikai. Profilaktinių sveikatos patikrinimų metu daugiausia vaikams diagnozuota regėjimo sutrikimų (8 388 vaikų arba 27 proc. apsilankiusių) ir skoliozės (1 415 vaikų arba 4,6 proc. apsilankiusių), kalbos sutrikimų bei klausos defektų apsilankiusiems vaikams buvo diagnozuota mažiausiai – po 0,2 proc. apsilankiusių. Lyginant procentinę vaikų dalį, turinčią minėtų sveikatos problemų, su LR bei Klaipėdos apskrities procentine vaikų dalimi, galima daryti išvadą, kad Klaipėdos miesto savivaldybėje didesnė apsilankiusių vaikų dalis turėjo regėjimo ir skoliozės sutrikimų (žr. 17 pav.).

17 pav. **Vaikų dalis, turinti tam tikrų ligų ar defektų 2011 m. (proc. nuo apsilankiusiųjų)**
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

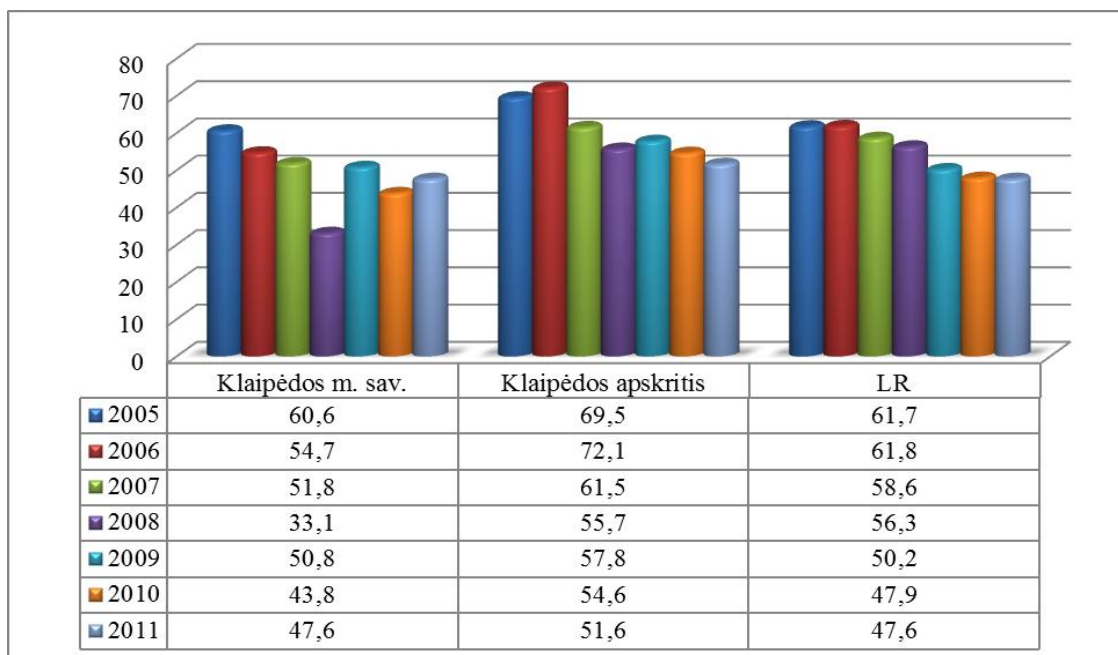
Išanalizavus Klaipėdos miesto vaikų sveikatos būklės pokyčius pastebėta, kad 2011 m. lyginant su 2010 m., 1,4 proc. didesnė vaikų dalis turėjo regėjimo sutrikimų, 0,8 proc. – deformuojančių dorsopatijų, 0,3 proc. – nenormalios laikysenos. Tačiau 2011 m. 1,1 proc. mažesnė procentinė vaikų dalis turėjo skoliozę, lyginant su 2010 m. (žr. 18 pav.).

18 pav. **Kai kurios 0–17 m. amžiaus vaikų sveikatos problemos Klaipėdoje 2009–2011 m. (proc.)**
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Tuberkuliozė. Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligoninės duomenimis Klaipėdos mieste 2011 m. užregistruoti 84 nauji tuberkuliozės atvejai (be recidyvų) (atitinkamai 2007 m. – 96, 2008 m. – 61, 2009 m. – 93, 2010 m. – 79). Sergamumas aktyvia tuberkulioze Klaipėdoje nuo 2005 m. iki 2008 m.

mažėjo atitinkamai nuo 60,6 iki 33,1 naujo atvejo 100 000 gyventojų, nuo 2009 m. iki 2011 m. buvo nestabilus, tačiau išliko mažesnis už Klaipėdos apskrities ir LR sergamumo rodiklius (žr. 19 pav.).

19 pav. **Sergamumo aktyvyvia tuberkulioze dinamika 2005–2011 m. (100 000 gyv.)**

Šaltinis: Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligoninė

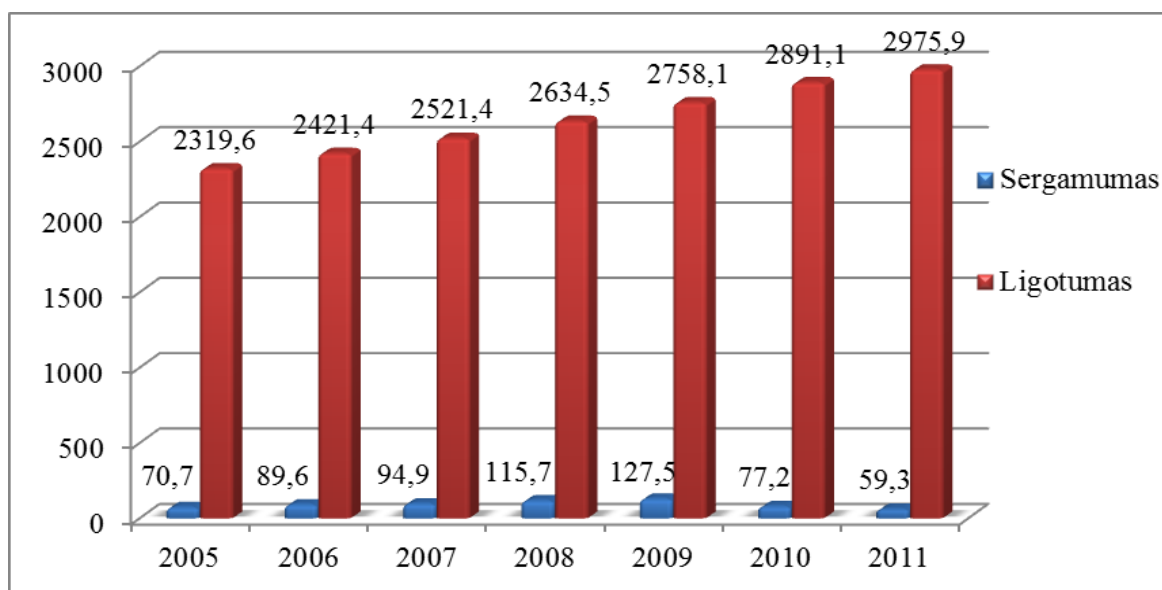
Lytiškai plintančios ligos. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro duomenimis 2011 m. Klaipėdoje nustatyta 22 nauji ŽIV infekcijos atvejai (2007 m. – 25, 2008 m. – 17, 2009 m. – 33, 2010 m. – 19), 5 asmenys susirgo AIDS (2008 m. – 18, 2009 m. – 10, 2010 m. – 12).

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis 2011 m. Klaipėdos mieste užregistruota 11 naujų chlamidijos atvejų (2008 m. – 39, 2009 m. – 22, 2010 m. – 26). 2011 m. Klaipėdoje užregistruota 30 naujų gonorėjos atvejų (2006 m. – 50, 2007 m. – 68, 2008 m. – 67, 2009 m. – 30, 2010 m. – 26). 2011 m. Klaipėdoje užregistruota 11 naujų sifilio atvejų (atitinkamai 2006 m. – 28, 2007 m. – 26, 2008 m. – 22, 2009 m. – 6, 2010 m. – 6).

Tikėtina, kad lytiškai plintančių ligų statistika ne visiškai gali atitikti realią situaciją, dėl registracijos pildymo problemų privačiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose.

Priklausomybės ligos. Klaipėdos mieste ligotumas priklausomybės ligomis nuo 2005 m. iki 2011 m. tolygiai didėjo – nuo 2319,6 iki 2975,9 100 000 gyventojų, tačiau naujų susirgimo atvejų nuo 2009 m. mažėja (žr. 20 pav.). Iš priklausomybės ligų galima aptarti narkomaniją ir toksikomaniją: šiomis ligomis sergamumas nuo 2009 m. mažėja, tačiau ligotumas nuo 2005 m. tolygiai didėja (žr. priede 21 pav.)

Statistiniai duomenys apie asmenis, kurie yra priklausomi nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų, tiksliai neparodo realios situacijos, nes anoniminiai ligoniai nėra registruojami, o dalis žmonių, kurie turi tokių sveikatos problemų, nesikreipia į gydytojus ir nesigdo.

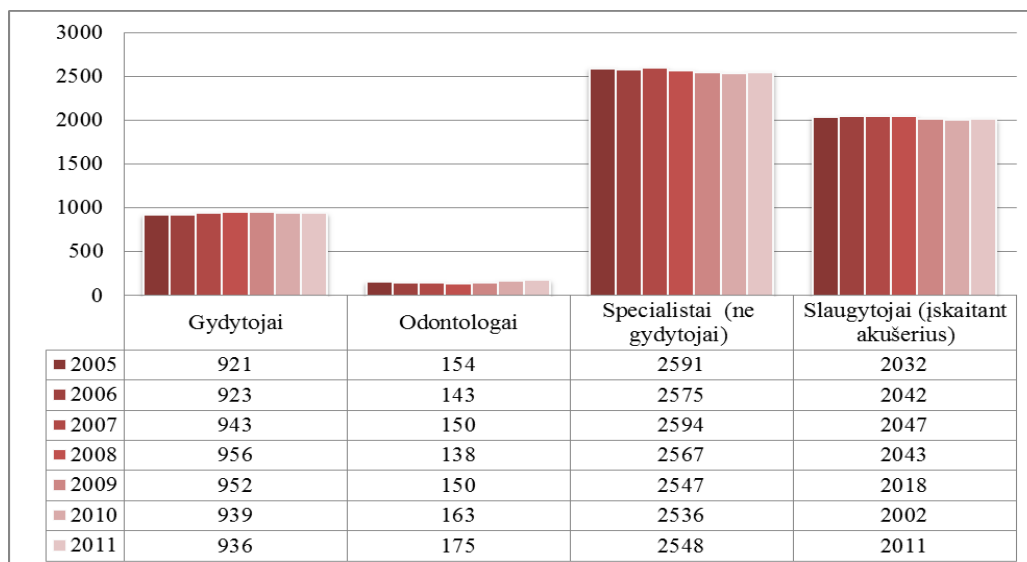
20 pav. Sergamumas ir ligotumas priklausomybės ligomis 2005–2011 m. Klaipėdos mieste (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

1.3. Sveikatos priežiūros įstaigų veiklos ir išteklių situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje

2011 m. Klaipėdos miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigose buvo užregistruoti 936 gydytojai, 175 odontologai, 2548 specialistai (ne gydytojai) ir 2011 slaugytojų (įskaitant akušerius). 2005–2011 m. Klaipėdos miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigose personalo skaičiaus pokyčius galima įvardinti kaip stabilius (žr. 22 pav.).

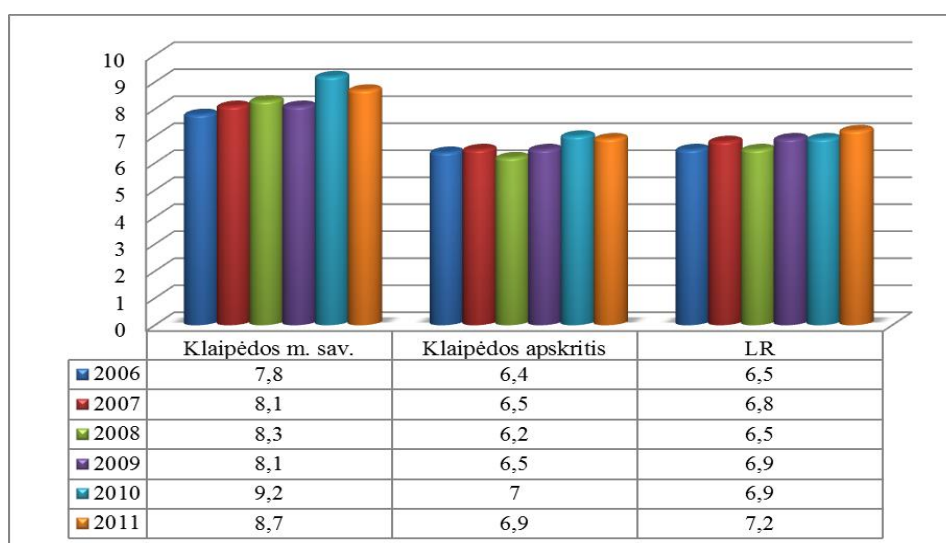
2011 m. 10 000 klaipėdiečių teko 53,4 gydytojai, šis rodiklis buvo aukštesnis už bendrą Klaipėdos apskrities (33,8) ir LR (41,7) vidurkį. Nuo 2005 m. iki 2011 m. gydytojų skaičius, tenkantis 10 000 Klaipėdos miesto gyventojų, padidėjo atitinkamai nuo 49,2 iki 53,4 (atitinkamai Klaipėdos apskrityje – nuo 31,9 iki 33,8, LR – nuo 40,1 iki 41,7) (žr. priede 23 pav.).

22 pav. Gyventojų aprūpinimo medicinos personalu dinamika Klaipėdos mieste
2005–2011 m. pabaigoje (abs. sk.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2011 m. vienas klaipėdietis pas gydytojus apsilankė beveik 9 kartus, t. y. 8,7 karto, šis rodiklis buvo aukštesnis už Klaipėdos apskrities (6,9) ir LR (7,2) rodiklius (žr. 24 pav.). 2011 m. Klaipėdoje iš 8,7 apsilankymų pas gydytojus (1 gyventojui), 4,9 apsilankymai buvo pas pirminio lygio specialistus bei 3,8 apsilankymai – pas gydytojus specialistus. Nuo 2009 m. iki 2011 m. daugėjo apsilankymų pas antrinio ir tretinio lygių gydytojus, atitinkamai nuo 3,4 iki 3,8 karto 1 gyventojui (žr. priede 25 pav.). 2011 m. iš visų apsilankymų pas gydytojus 12,5 proc. sudarė profilaktiniai apsilankymai, 1,9 proc. apsilankymai namuose ir 4,3 proc. – mokami apsilankymai. Nuo 2009 m. iki 2011 m. mažėjo apsilankymų namuose procentinė dalis atitinkamai nuo 2,4 proc. iki 1,9 proc. visų apsilankymų (žr. priede 26 pav.).

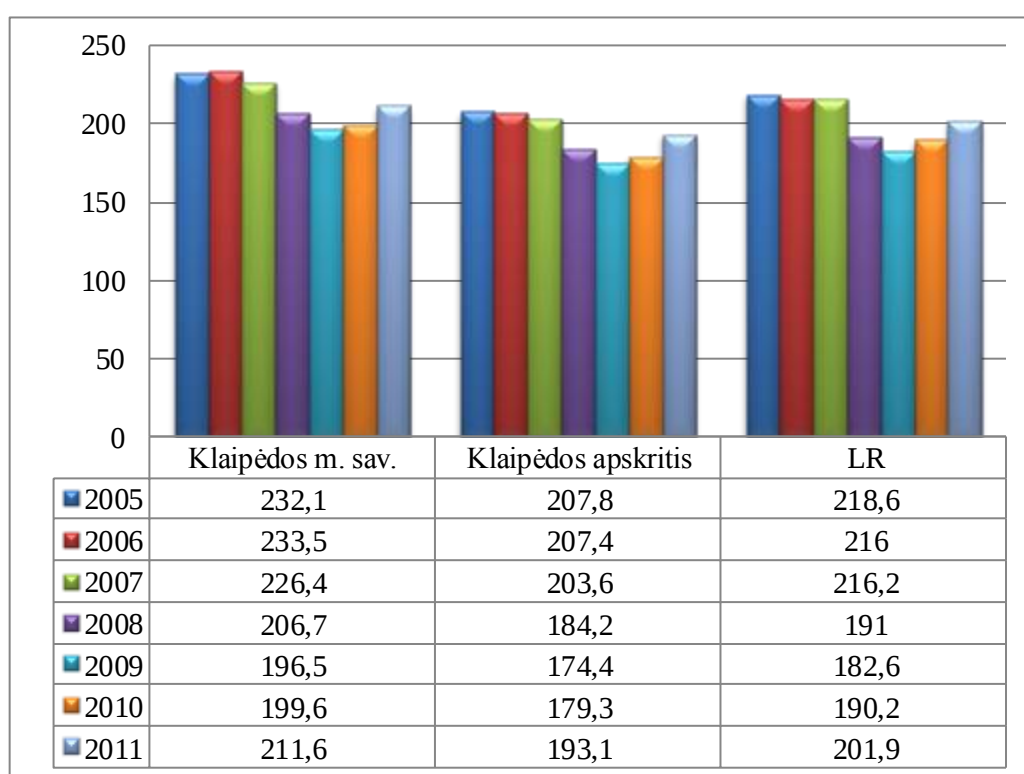

24 pav. Apsilankymų pas gydytojus dinamika 2005–2011 m. (1 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2011 m. 1 000 klaipėdiečių teko 211,6 suteiktos greitosios medicinos paslaugos, šis rodiklis buvo aukštesnis už bendrą Klaipėdos apskrities (193,1) ir LR (201,9) vidurkį. 2006–2009 m. Klaipėdoje suteiktų greitosios medicinos paslaugų rodiklis mažėjo atitinkamai nuo 233,5 iki 196,5 1 000 gyventojų (atitinkamai Klaipėdos apskrityje – nuo 207,4 iki 174,4 ir LR – nuo 216 iki 182,6), tačiau šis rodiklis Klaipėdoje nuo 2010 m. iki 2011 m. didėjo atitinkamai nuo 199,6 iki 211,6 1 000 gyventojų (atitinkamai Klaipėdos apskrityje – nuo 179,3 iki 193,1 ir LR – 190,2 iki 201,9) (žr. 27 pav.).

2011 m. ir 2010 m. daugiausia greitosios medicinos paslaugų buvo suteikta dėl ūmių susirgimų ir būklių – atitinkamai 68,7 proc. ir 68,2 visų paslaugų (žr. priede 28 pav.).

27 pav. Suteiktų greitosios medicinos paslaugų dinamika 2005–2011 m. (1 000 gyv.)

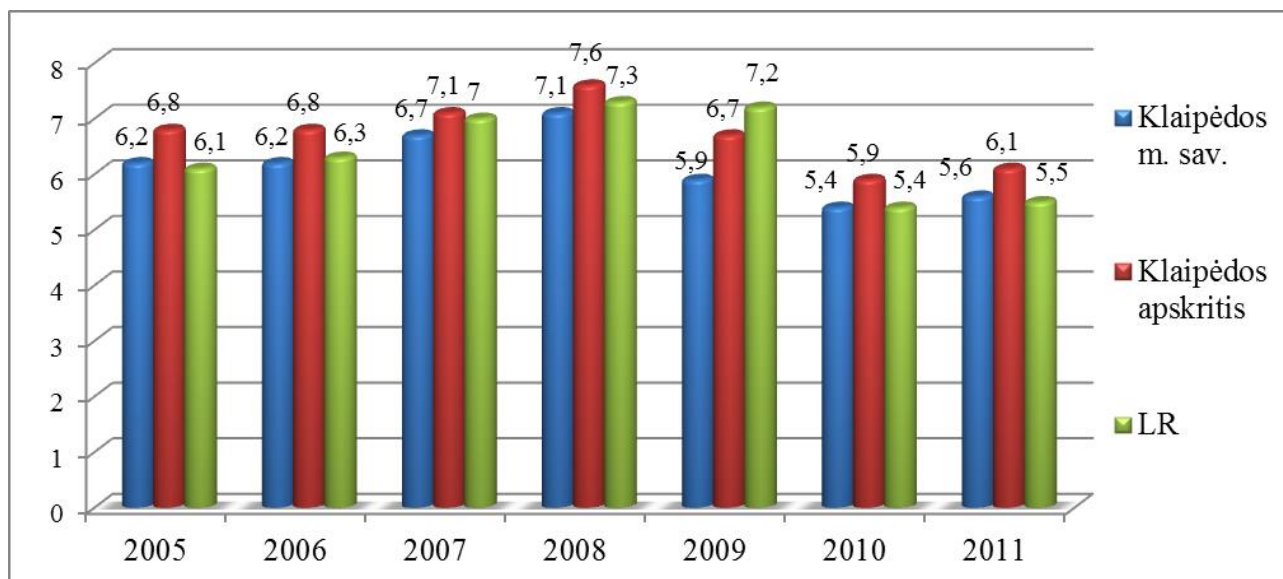
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

1.4. Socialinės-ekonominės būklės situacija Klaipėdos miesto savivaldybėje

Socialiniai veiksniai veikia mūsų sveikatą, o nuo asmens ir visuomenės sveikatos priklauso socialinė gerovė. Susirgęs asmuo yra ne toks darbingas arba iš vis nedarbingas, jis nesukuria produkto ir praranda dalį galimų gauti lėšų.

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis Klaipėdoje nuo 2008 m. iki 2010 m. sumažėjo vienam apdraustajam tenkančių apmokėtų ligos dienų skaičius atitinkamai nuo 7,1

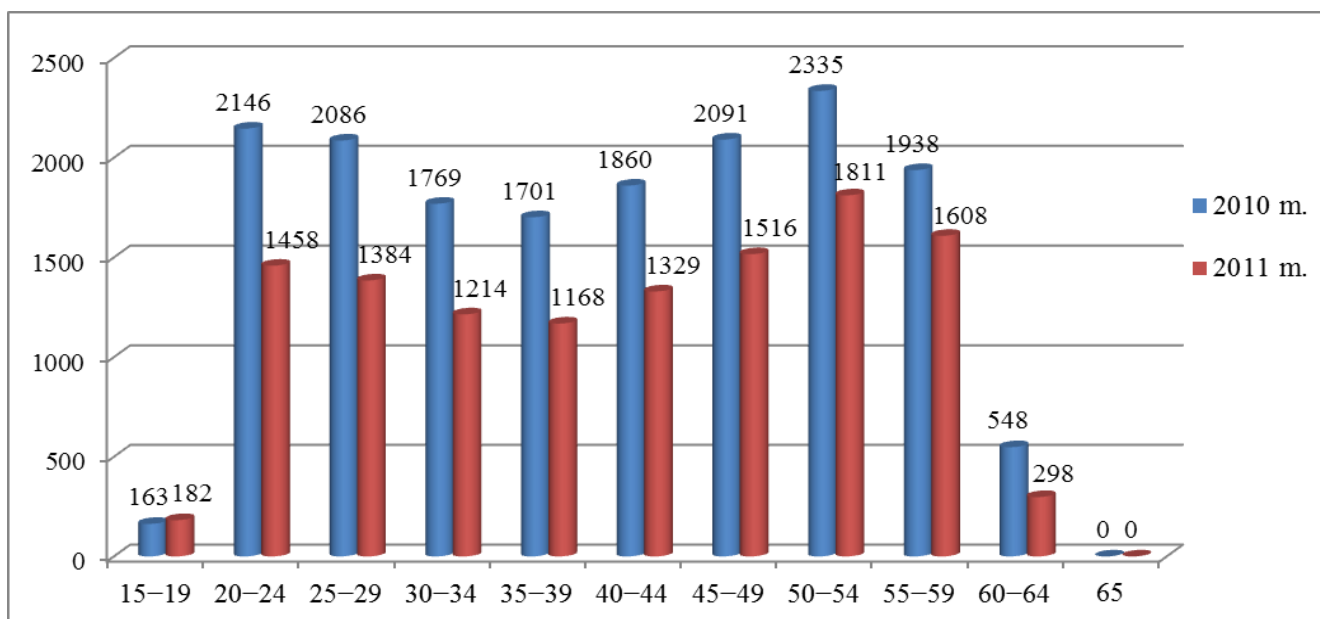
iki 5,4 (atitinkamai Klaipėdos apskrityje – nuo 7,6 iki 5,9, LR – nuo 7,3 iki 5,4), tačiau 2011 m. nežymiai vėl padidėjo iki 5,6 (atitinkamai Klaipėdos apskrityje – iki 6,1, LR – iki 5,5) (žr. 29 pav.).

29 pav. Apmokėtų laikino nedarbingumo dienų skaičiaus dinamika 2005–2011 m. (1-am apdraustajam)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2011 m. Klaipėdos teritorinėje darbo biržoje buvo užregistruoti 16 634 bedarbiai, 13 070 buvo įdarbinti. 2011 m. Klaipėdoje vidutinis metinis bedarbių skaičius buvo didžiausias 50–54 m. ir 55–59 m. amžiaus grupėse (atitinkamai 1 811 ir 1 608 bedarbiai), o 2010 m. – 20–24 m. ir 50–54 m. amžiaus grupėse (atitinkamai 2 146 ir 2 335 bedarbiai) (žr. 30 pav.).

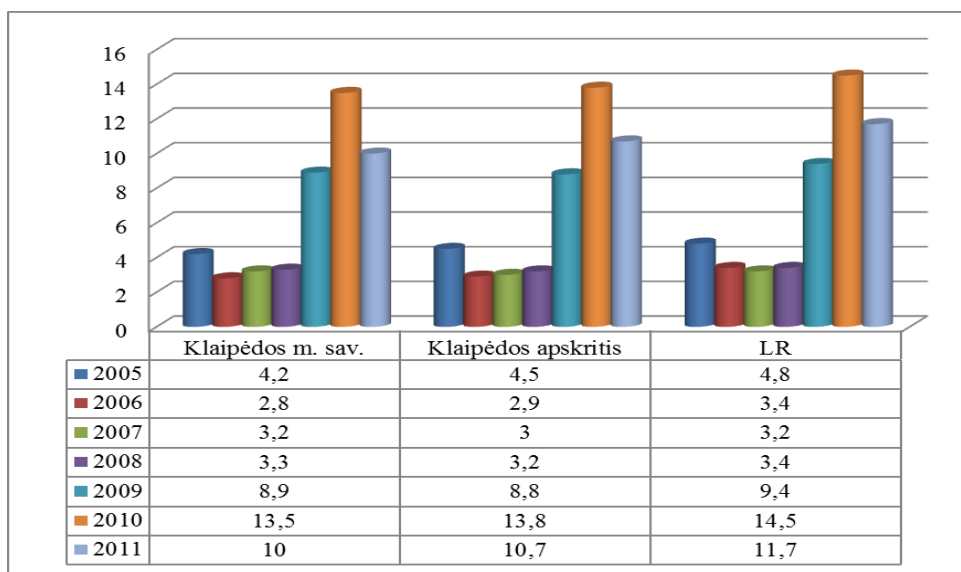

30 pav. Vidutinis bedarbių skaičius pagal amžiaus grupes Klaipėdoje 2010–2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Klaipėdos teritorinė darbo birža

Lietuvos darbo birža skelbia *registruotą nedarbą*, kuris išreiškiamas darbo biržoje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykiu. 2011 m., lyginant su 2010 m., Klaipėdos miesto savivaldybėje bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų ženkliai sumažėjo ir siekė 10 proc. bei buvo palankesnis nei Klaipėdos apskrityje (10,7 proc.) ir LR (11,7 proc.) (žr. 31 pav.).

Nuo 2010 m. I ketvirčio pabaigos pradėjo daugėti besiregistruojančių darbo biržoje asmenų, kadangi Sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka, reikia mokėti privalomąjį sveikatos draudimo mokestį bedarbiams, kurie neužsiregistruoja darbo biržoje.

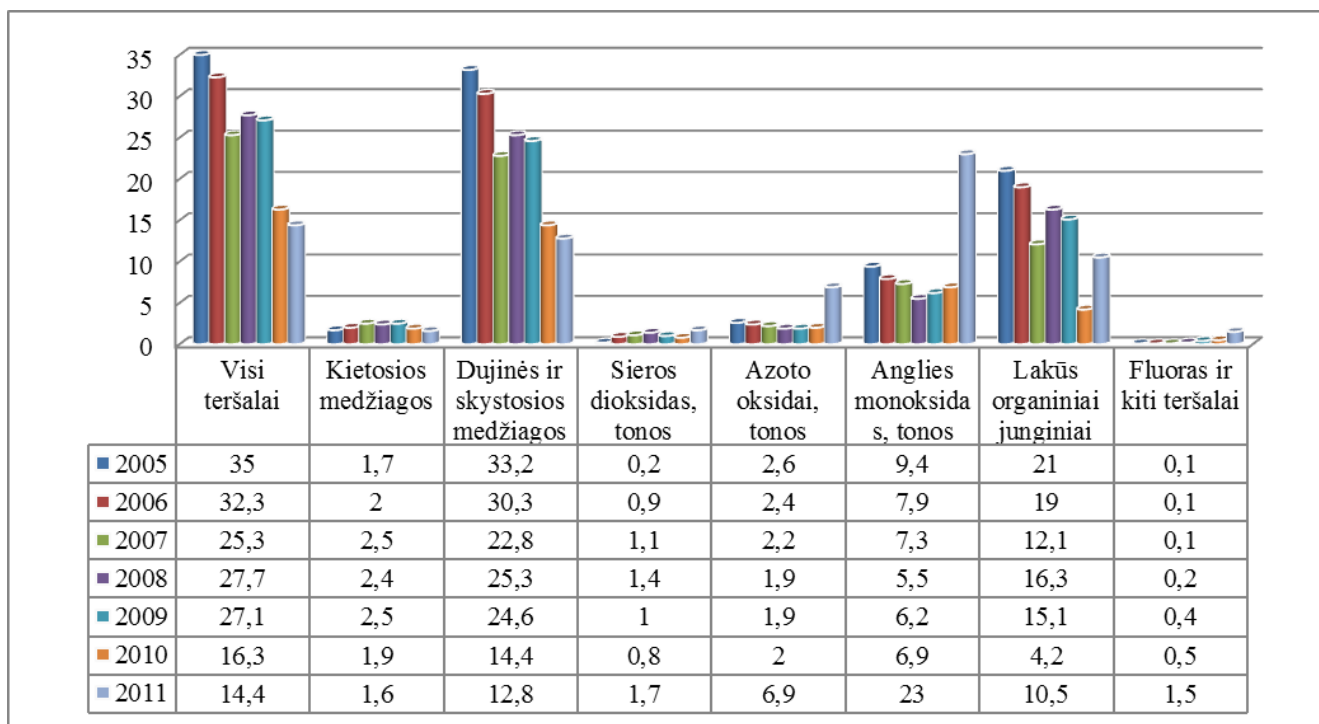
31 pav. **Registruoto nedarbo dinamika 2005–2010 m. (proc.)**

Šaltinis: Lietuvos darbo birža

1.5. Fizinės aplinkos veiksniai Klaipėdos miesto savivaldybėje

Oro tarša. Oro tarša yra apibūdinama kaip medžiagų, kenksmingų žmonėms bei kitiems organizmams arba pažeidžiančių aplinką, išmetimas į atmosferą. Oro teršėjai Lietuvoje yra pramonės, energetikos (katilinės, šiluminės elektrinės) objektai, tai *stacionarūs taršos šaltiniai*, bei transportas – *mobilus taršos šaltinis*.

2011 m. 1 klaipėdiečiui teko 14,4 kg teršalų, iš jų: kietųjų medžiagų – 1,6 kg, dujinių ir skystųjų medžiagų – 12,8 kg. 2008–2011 m. Klaipėdos mieste išmetamų į aplinką teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių sumažėjo atitinkamai nuo 25,3 kg iki 12,8 kg 1 gyventojui, tačiau aktuali tarša išlieka dujinėmis ir skystosiomis medžiagomis (žr. 32 pav.).

32 pav. Išmestų teršalų iš stacionarių taršos šaltinių dinamika Klaipėdos mieste 2005–2011 m. (1 gyv., kg)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas (Aplinkos apsaugos agentūros duomenys)

Oro taršos poveikis sveikatai priklauso nuo teršalų tipo, koncentracijos kiekio aplinkoje, poveikio trukmės bei kiekvieno žmogaus individualaus jautrumo. Teršalai gali dirginti kvėpavimo takus bei įtakoti sergamumą kvėpavimo bei širdies ir kraujagyslių sistemų ligomis.

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis Klaipėdos mieste kaip ir kituose Lietuvos miestuose, dažniausiai užfiksuojama tarša kietosiomis dalelėmis, kuri viršija nustatytas koncentracijas. Klaipėdoje oro užterštumas stebimas dviejose stotyse – Centro ir Šilutės plento, tačiau jis labiau atspindi taršą iš mobilių trašos šaltinių.

2011 m. vidutinė metinė kietųjų dalelių koncentracija Klaipėdos Centre – $28 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ir Šilutės pl. – $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (norma – $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Minėtu laikotarpiu užfiksuotos didžiausios paros koncentracijos Klaipėdoje: Centre – $113 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ir Šilutės plente – $109 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (norma – $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$), tačiau stebėjimo duomenys rodo, kad pagal galiojančius ES ir Lietuvos teisės aktų reikalavimus neviršijo leistinos 35 dienų ribinės vertės per metus – Centre – $28 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ir Šilutės plente – $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (žr. 8 lentelė).

Palyginti oro kokybės tarp skirtingų teritorijų nėra galimybės, kadangi nėra sukurta tokia duomenų bazė bei rodiklių sistema.

Kietųjų dalelių tyrimų rodikliai Klaipėdos stotyse 2007–2011 m.

Stotis	2007 m.			2008 m.			2009 m.			2010 m.			2011 m.		
	Cvid	Cmax 24 h	P	Cvid	Cmax 24 h	P	Cvid	Cmax 24 h	P	Cvid	Cmax 24 h	P	Cvid	Cmax 24 h	P
	Normos														
	40	50	35 d.	40	50	35 d.	40	50	35 d.	40	50	35 d.	40	50	35 d.
Centras	20	83	9	20	63	9	25	104	29	28	176	32	28	113	31
Šilutės plentas	23	88	14	23	78	8	27	81	33	26	127	22	26	109	26

Šaltinis: parengta pagal Aplinkos apsaugos agentūros informaciją

 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – mikrogramai kubiniame metre

Cvid – vidutinė metinė koncentracija

Cmax 24 h – didžiausia paros koncentracija

P – parų skaičius, kai buvo viršyta paros ribinė vertė

Maudyklų vandens kokybė. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro duomenimis 2011 m. Klaipėdos miesto maudyklų vandens kokybė (Girulių paplūdimio, Melnragės II paplūdimio ir Smiltynės I paplūdimio) atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimus.

Triukšmas. *Triukšmas* – tai viena iš fizinės taršos formų, kuri veikia gyvenamąją aplinką bei gali būti kenksminga žmonių sveikatai. Klaipėdoje esminės su triukšmu susijusios nuostatos yra nurodytos Klaipėdos miesto triukšmo prevencijos viešose vietose taisyklėse.

Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Klaipėdos skyrius triukšmo matavimus Klaipėdos mieste atlieka 42 taškuose tris kartus per parą pavasario, vasaros ir rudens sezonais. Matuojamas ekvivalentinis (triukšmo lygis nuo 55 iki 65 decibelų, priklausomai nuo paros laiko) ir maksimalus garso lygis (triukšmo lygis nuo 60 iki 70 decibelų, priklausomai nuo paros laiko) prie gatvių, gyvenamųjų namų, vaikų ugdymo įstaigų, ligoninių, pramonės ir uosto objektų.

2011 m. tyrimų metu vidutinis ekvivalentinis garso lygis gyvenamųjų namų, ikimokyklinių bei mokymo įstaigų teritorijose neviršijo didžiausio leidžiamo lygio pavasarį, tačiau vasaros ir rudens sezonų metu viršijo 1–2 dBA. Vidutinis maksimalus garso lygis viršijo didžiausią leidžiamą lygį vidutiniškai 4–12 decibelų. Didesnės ekvivalentinio ir maksimalaus triukšmo reikšmės buvo išmatuotos rudens sezono metu (žr. 9 lentelė).

Pagrindinis triukšmo šaltinis yra autotransportas ir aplinkos foninis triukšmas. Didžiausias leidžiamas triukšmo lygis gali būti viršijamas dėl uosto krovos darbų, gatvės remonto, statybos darbų ir t. t.

Vidutinės maksimalaus ir ekvivalentinio garso lygio reikšmės gyvenamųjų namų, ikimokyklinių bei ugdymo įstaigų teritorijose 2011 m.

Sezonas	Laikas, val.	Ekvivalentinis triukšmo lygis, dBA	Maksimalus triukšmo lygis, dBA
Pavasaris	06–18	61 (65)	75 (70)
	18–22	60 (60)	77 (65)
	22–06	54 (55)	69 (60)
Vasara	06–18	61 (65)	74 (70)
	18–22	60 (60)	73 (65)
	22–06	56 (55)	71 (60)
Ruduo	06–18	64 (65)	78 (70)
	18–22	62 (60)	76 (65)
	22–06	54 (55)	71 (60)

Šaltinis: Klaipėdos miesto savivaldybės aplinkos monitoringas, 2011 metų ataskaita

Geriamojo vandens kokybė. Geriamasis vanduo privalo būti saugus ir kokybiškas, o vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybės reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Geriamasis vanduo tiriamas skirstomajame tinkle bei vandens vartojimo vietose. Tiriant geriamojo vandens kokybę atliekami mikrobiologinių, toksinių ir indikatorinių rodiklių matavimai.

AB „Klaipėdos vanduo“ duomenimis 2011 m. centralizuotai vanduo buvo tiekiamas 177 812 Klaipėdos miesto gyventojams (žr. 10 lentelė).

Klaipėdos miesto gyventojų skaičius, kuriems tiekiamas vanduo centralizuotai 2008–2011 m. (abs. sk.)

Vandenvietė	Metai			
	2008	2009	2010	2011
I vandenvietė	49 850	47 100	46 830	47 680
III vandenvietė	135 000	126 794	126 356	130 132
Iš viso	184 850	173 894	173 186	177 812

Šaltinis: AB „Klaipėdos vanduo“

2011 m. I-os vandenvietės tiekiamame geriamajame vandenyje nustatytą leidžiamą vertę viršijo fluoridų (iš 66 matavimų, rodiklio leidžiamą vertę viršijo 27 matavimų metu) koncentracijos (toksinis rodiklis), iš indikatorinių rodiklių – amonis (iš 149 matavimų, rodiklio leidžiamą vertę viršijo

15 matavimų metu) ir bendroji geležis (iš 38 matavimų, rodiklio leidžiamą vertę viršijo 1 matavimas), tačiau mikrobiologiniai rodikliai, kurie žmogaus organizme gali sukelti infekcines ligas, leidžiamų verčių neviršijo.

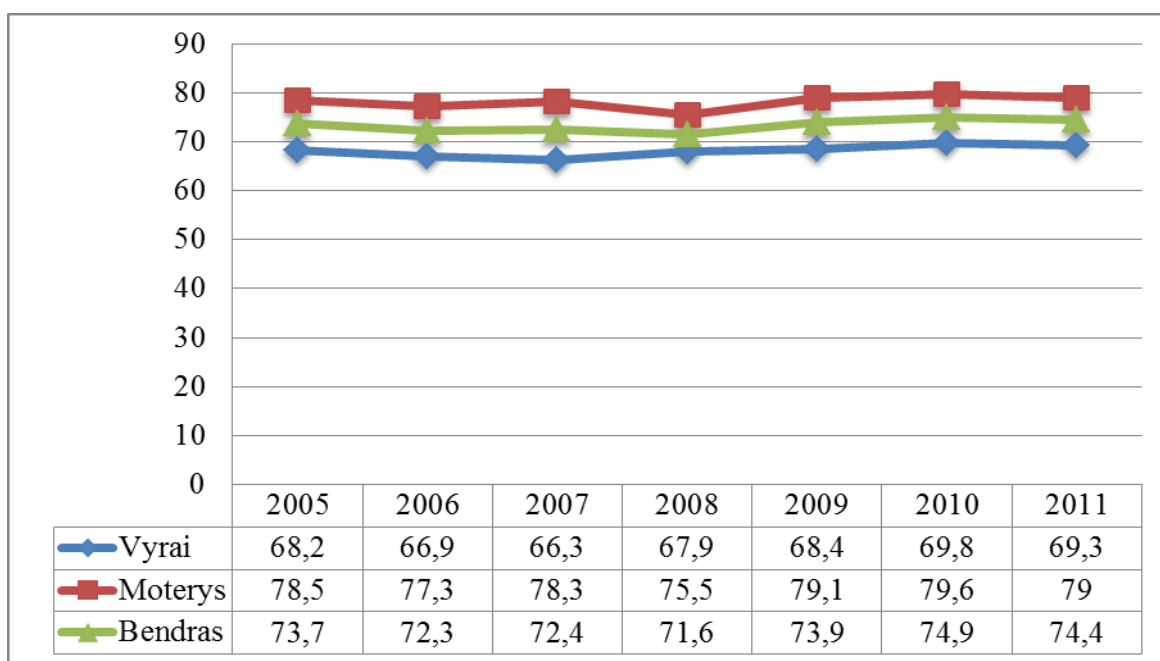
Indikatoriniai vandens kokybės rodikliai neturi tiesioginės įtakos žmogaus sveikatai, bet padidėjusi šių medžiagų koncentracija gali gerokai pakeisti vandens savybes: skonį, spalvą, kvapą bei drumstumą. Toksinės medžiagos geriamajame vandenyje gali turėti neigiamą poveikį žmogaus sveikatai. Geriamajame vandenyje fluoridas yra beskonis, bekvapis, bespalvis ir visiškai tirpus, tačiau didelės koncentracijos gali sąlygoti fluorozės atsiradimą.

Šachtinių šulinių vandens kokybę savininkai tiriasi pagal savo poreikius.

2. KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBEI BŪDINGA DALIS

Klaipėdos miesto savivaldybei būdingoje dalyje analizuojamos Klaipėdos miesto savivaldybei būdingos specifinės sveikatos problemos. Šioje dalyje svarbu yra smulkiau išnagrinėta mirties priežasčių struktūra Klaipėdos mieste, taip pat pateikiama informacija apie sveikatos problemas bei sergančių asmenų rodiklius. Sergančių asmenų rodikliai leidžia geriau suprasti, kuri populiacijos dalis turi sveikatos problemų bei kokia dalis yra sveika arba nesilanko sveikatos priežiūros įstaigose. Šie rodikliai yra svarbūs nustatant sveikatos priežiūros poreikį ir planuojant medicinos pagalbą.

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė. 2011 m. Klaipėdos miesto gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė buvo 74,4 metai (moterų – 79, vyrų – 69,3). 2008–2010 m. gyventojų mirtingumo sumažėjimas lėmė Klaipėdos miesto gyventojų vidutinės gyvenimo trukmės – vieno iš svarbiausių gyventojų sveikatos rodiklių – ilgėjimą (atitinkamai nuo 71,6 metų iki 74,9 metų). Dėl 2011 m. padidėjusio mirtingumo, sutrumpėjo vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kuri siekė 74,4 metus. 2005–2011 m. laikotarpiu išliko didelis skirtumas tarp vyrų ir moterų vidutinės tikėtinės gyvenimo trukmės – 2011 m. skirtumas buvo 9,7 metai (atitinkamai 2005 m. – 10,3, 2006 m. – 10,4, 2007 m. – 12, 2008 m. – 7,6, 2009 m. – 10,7, 2010 m. – 9,8) (žr. 33 pav.).

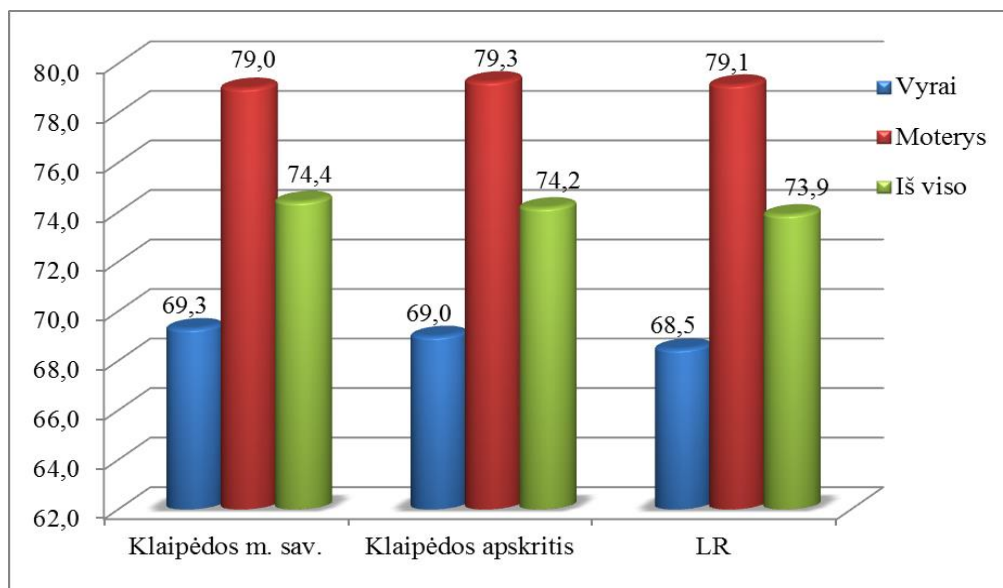

33 pav. Vidutinės tikėtinės gyvenimo trukmės dinamika pagal lytį Klaipėdos mieste 2005–2011 m. (abs. sk.)

Bazinių duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2011 m. Klaipėdoje gyvenančių žmonių vidutinė gyvenimo trukmė siekė 74,4 metus ir šių metų skaičius buvo aukštesnis negu Klaipėdos apskrityje (74,2 metai) ir LR (73,9 metai) (žr. 34 pav.).

2005–2011 m. laikotarpiu, išskyrus 2008 m., Klaipėdos mieste gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė buvo ilgesnė nei Klaipėdos apskrityje ir LR (žr. priede 35 pav.).

34 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pagal lytį 2011 m. (abs. sk.)

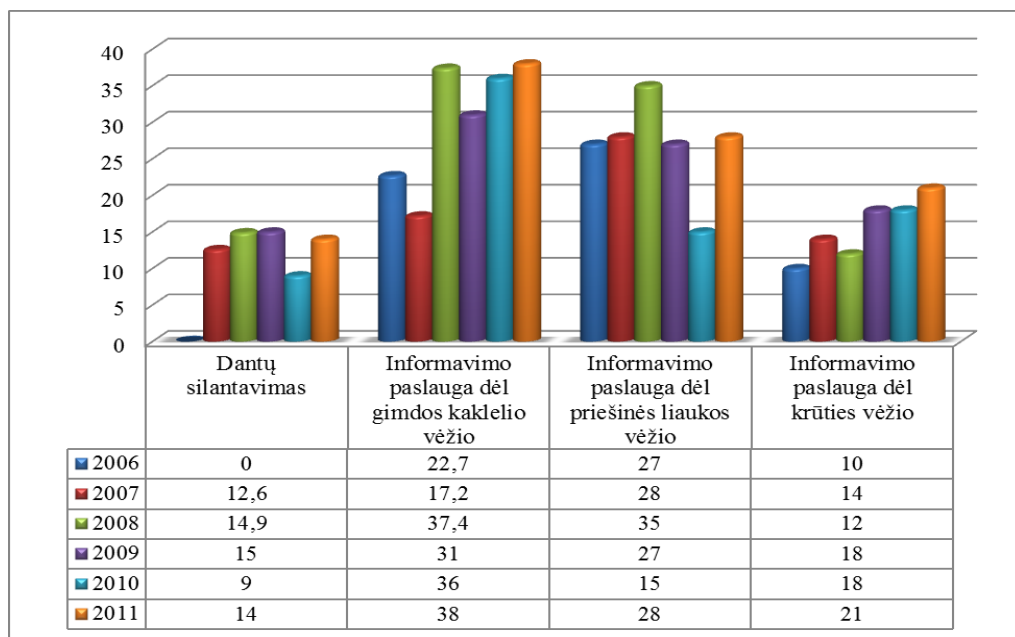
Bazinių duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vykdomos prevencinės programos Klaipėdos mieste. Valstybinių profilaktikos programų įgyvendinimas priklauso ne tik nuo asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbo, bet ir nuo asmens noro ir iniciatyvos rūpintis savo sveikata.

2011 m. priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje dalyvavo 28 proc. klaipėdiečių vyrų, kurie priklausė nuo 50 iki 75 metų amžiaus grupei ar vyrai nuo 45 metų, kurių tėvai ar broliai buvo sirgę prostatos vėžiu (žr. 36 pav.).

2011 m. gimdos kaklelio vėžio prevencinė programoje dalyvavo 38 proc. klaipėdiečių moterų, kurios priklausė nuo 25 iki 60 metų amžiaus grupei. Dalyvavusių moterų šioje programoje procentas nuo 2009 m. iki 2011 m. padidėjo atitinkamai nuo 31 iki 38 proc. Krūties vėžio prevencijos programoje, kuri skirta moterims nuo 50 iki 69 metų amžiaus, 2011 m. dalyvavo 21 proc. klaipėdiečių moterų (žr. 36 pav.).

2011 m. vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis prevencinėje programoje, kuri skirta 6–14 metų vaikams, dalyvavo 14 proc. vaikų (žr. 36 pav.).

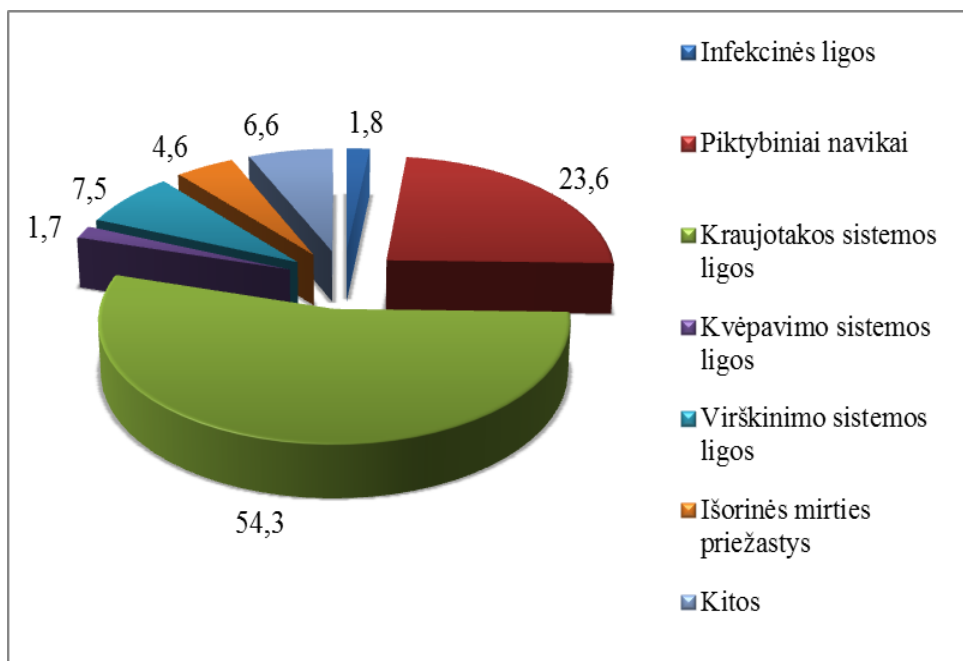
36 pav. Valstybinių profilaktinių programų įgyvendinimas 2006–2011 m.
(proc., nuo tam tikros amžiaus grupės)

Šaltinis: Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

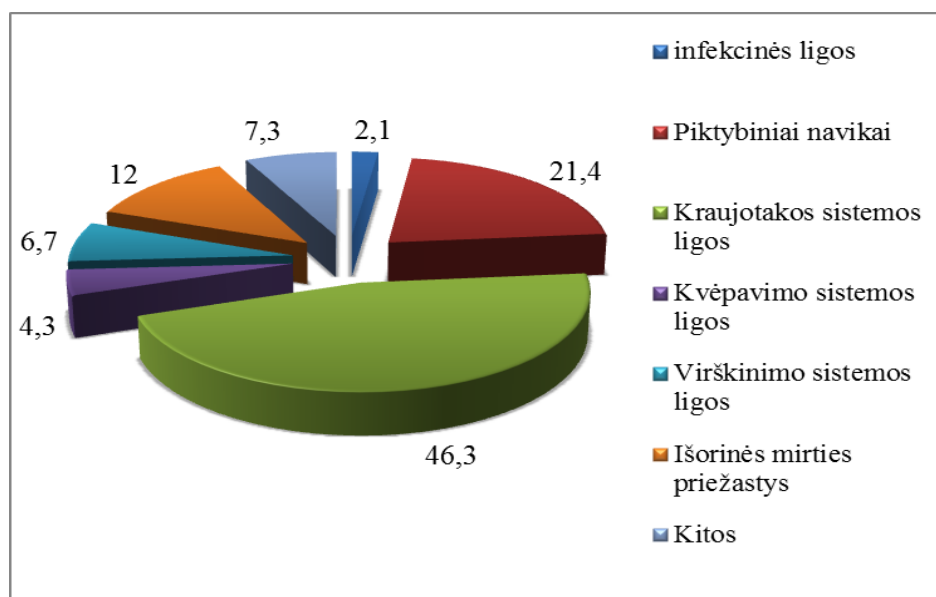
Mirties priežasčių struktūra. Klaipėdos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2011 m. programos ataskaitos bendrojoje dalyje buvo aptartas mirtingumas bei mirties priežasčių struktūra – ši oficiali statistika parodė, kad Klaipėdoje kaip ir visoje Lietuvoje dominuoja trys pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. Šioje dalyje bus išsamiau aptarta Klaipėdos miesto gyventojų mirties priežasčių struktūra.

2011 m. kraujotakos sistemos ligos buvo pagrindinė moterų (mirė 544 moterys arba 54,3 proc. visų mirusių moterų) ir vyrų mirties priežastis (mirė 489 vyrų arba 46,3 proc. visų mirusių vyrų). Piktybiniai navikai užėmė antrąją vietą moterų ir vyrų mirties priežasčių struktūroje (atitinkamai 236 moterų arba 23,6 proc. visų mirusių moterų ir 226 vyrai arba 21,4 proc. visų mirusių vyrų).

Tačiau moterų ir vyrų mirties priežasčių struktūra išsiskyrė tuo, kad vyrų mirties priežasčių struktūroje trečiąją vietą užėmė išvengiamos mirties priežastys, t. y. išorinės mirties priežastys (127 vyrai arba 12 proc. visų mirusių vyrų), o moterų – virškinimo sistemos ligos (75 moterys arba 7,5 proc. visų mirusių moterų) (žr. 37 pav., 38 pav. ir 11 lent.).

37 pav. Moterų mirties priežasčių struktūra Klaipėdos mieste 2011 m. (proc.)
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

38 pav. Vyrų mirties priežasčių struktūra Klaipėdos mieste 2011 m. (proc.)
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

11 lentelė

Mirusieji pagal lytį Klaipėdos mieste 2011 m. (abs. sk.)

Lytis	Mirties priežastis						
	Infekcinės ligos	Piktybiniai navikai	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Išorinės mirties priežastys	Kita
Moterys	18	236	544	17	75	46	66
Vyrai	22	226	489	45	71	127	77
Iš viso	40	462	1033	62	146	173	143

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Išorinės mirties priežastys. Traumos ir kitos išorinės mirties priežastys klaipėdiečių mirties priežasčių struktūroje užima trečiąją vietą. 2006–2011 m. tarp vyrų ir moterų išorinių mirties priežasčių dominavo mirtingumas nuo savižudybių (žr. 12 ir 13 lent.).

12 lentelė

**Mirusių vyrų skaičius pagal pagrindines išorines mirties priežastis Klaipėdos mieste
2006–2011 m. (abs. sk.)**

Metai	Išorinės mirties priežastys					
	Transporto įvykiai	Apsinuodijimai alkoholiu	Savižudybės	Nužudymai	Kita	Iš viso
2006	20	11	36	10	141	218
2007	28	6	36	7	107	184
2008	11	7	22	8	99	147
2009	13	10	39	9	98	169
2010	8	8	22	4	70	112
2011	14	7	27	8	71	127

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

13 lentelė

**Mirusių moterų skaičius pagal pagrindines išorines mirties priežastis Klaipėdos mieste
2006–2011 m. (abs. sk.)**

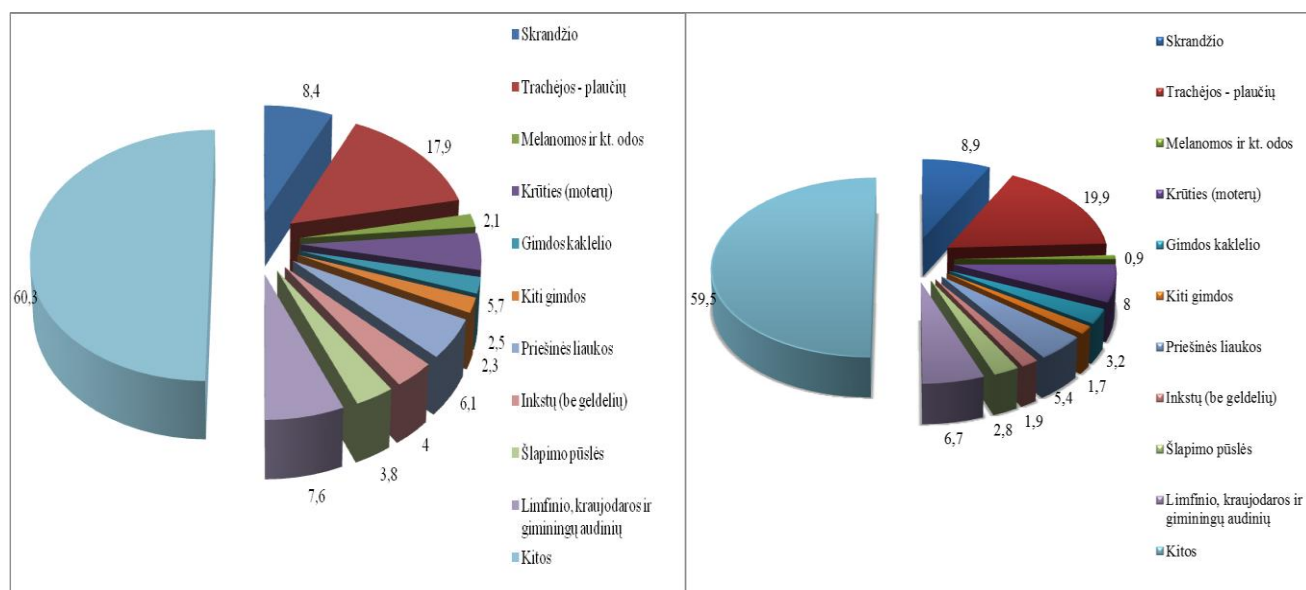
Metai	Išorinės mirties					
	Transporto įvykiai	Apsinuodijimai alkoholiu	Savižudybės	Nužudymai	Kita	Iš viso
2006	16	2	15	4	30	126
2007	15	3	9	2	30	119
2008	5	5	8	4	38	106
2009	3	3	8	6	26	87
2010	4	3	6	3	25	41
2011	2	2	8	2	32	46

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Piktybiniai navikai. 2011 m. mirties priežasčių struktūroje antrąją vietą užima piktybiniai navikai. Kalbant apie piktybinių navikų gydymo sėkmę didelę dalimi lemia ankstyvas ligos nustatymas. Vilniaus universiteto Onkologijos instituto 2008 m. duomenimis, ankstyvose stadijose dažniau nustatomos taip vadinamos, vizualinės piktybinių navikų formos – melanoma, odos vėžys, krūtys, gimdos kaklelio bei kūno. Iš visceralinių navikų anksti diagnozuojami šlapimo pūslės, inkstų bei skydliaukės piktybiniai navikai.

2011 m. Klaipėdos piktybinių navikų mirčių struktūroje dominuoja mirtys nuo trachėjos-plaučių piktybinių navikų bei skrandžio piktybinių navikų – atitinkamai 92 mirusieji (19,9 proc.) ir 41 mirusysis (8,9 proc.) (atitinkamai 2010 m. – 85 mirusieji (17,9) ir 40 mirusiųjų (8,4 proc.).

2010–2011 m. Klaipėdos piktybinių navikų mirčių struktūroje dominuoja mirtys nuo trachėjos-plaučių piktybinių navikų bei skrandžio piktybinių navikų (40 mirusiųjų arba 8,4 proc. visų mirusių nuo piktybinių navikų) (žr. 39 pav. ir 14 lent.).

39 pav. Mirčių nuo piktybinių navikų struktūra Klaipėdos mieste 2010 m. ir 2011 m. (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

14 lentelė

Mirusieji pagal navikų lokalizaciją 2010 m. ir 2011 m. (absoliutūs skaičiai)

Metai	Lokalizacija										
	Skrandžio	Trachėjos - plaučių	Melanomos ir kt. Odos	Krūties (moterų)	Gimdos kaklelio	Kiti gimdos	Priešinės liaukos	Inkstų (be geldelių)	Šlapimo pūslės	Limfinio, kraujodaros ir giminingų audinių	Kitos
2010 m.	40	85	10	27	12	11	29	19	18	36	287
2011 m.	41	92	4	37	15	8	25	9	13	31	275

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Vilniaus universiteto Onkologijos instituto duomenimis, iš piktybinių navikų pavėluotai daugiausiai diagnozuojami: burnos ir ryklės, gerklų, trachėjos, bronchų ir plaučių, kasos piktybinių navikų atvejai. Minėtų piktybinių navikų atsiradimas susijęs su rūkymo daroma žala, ir dėl to galima daryti prielaidą, kad rūkantys žmonės linkę kreipti mažiau dėmesio į rūkymo sukeltus sveikatos negalavimus ir į gydytojus kreipiasi pavėluotai.

Didesnė rizika susirgti onkologinėmis ligomis turi asmenys, kurie rūko, neracionaliai maitinasi, nesaikingai vartoja alkoholį, yra fiziškai pasyvūs, yra veikiami nuolatinės aplinkos taršos (oras, vanduo ir maistas), ultravioletinės ir jonizuojančios spinduliuotės. Valstybinių profilaktikos programų įgyvendinimas priklauso ne tik nuo asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbo, bet ir nuo asmens noro ir iniciatyvos rūpintis savo sveikata.

Sveikatos būklės statistika. Kvėpavimo sistemos ligos, kraujotakos sistemos ligos ir jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos – dominuojančios klaipėdiečių sveikatos problemos.

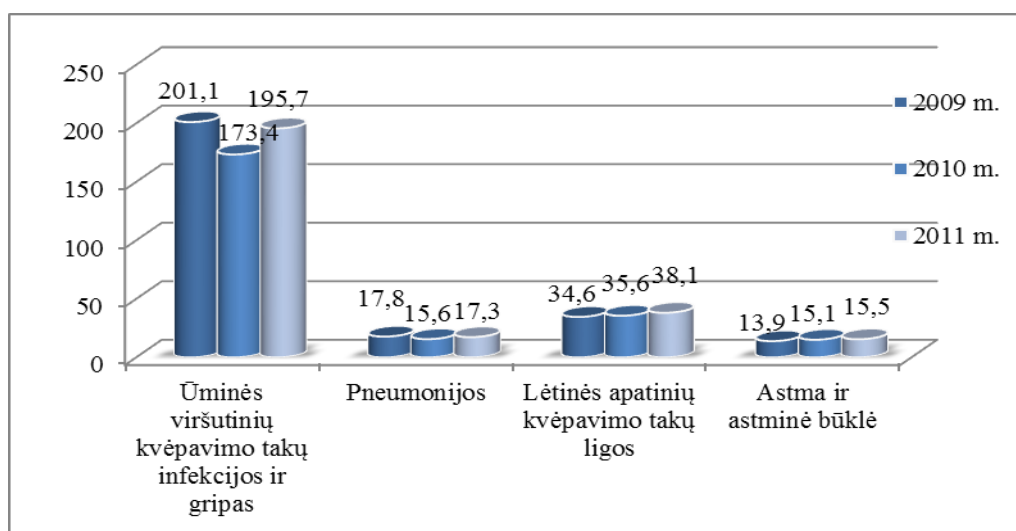
Kvėpavimo sistemos ligos. 2011 m. Klaipėdos mieste kvėpavimo sistemos ligomis sirgo 50 615 asmenų, 2010 m. – 46 935, o 2009 m. – 34 432.

2011 m. Klaipėdoje iš viso buvo užregistruotas 81 851 susirgimas kvėpavimo sistemos ligomis, 1 000 gyventojų teko 463,6 atvejai, 2010 m. jų buvo užregistruota mažiau – 72 789 susirgimai (403,8 atvejai / 1 000 gyv.).

2011 m. Klaipėdoje buvo užregistruoti 70 463 nauji kvėpavimo sistemos ligų atvejai, 1 000 gyventojų teko 399,1 naujas atvejais, 2010 m. – 61 361 naujas atvejais (340,4 atvejai / 1 000 gyv.), o 2009 m. – 67 842 nauji atvejai (370,5 atvejai / 1 000 gyv.).

Dominuojančios kvėpavimo sistemos ligos yra sezoninio pobūdžio – ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas. 2011 m. 1 000 gyventojų teko 195,7 sergantieji minėtomis ligomis, 2010 m. – 173,4, o 2009 m. – 201,1.

Sergančių astma ir astmine būkle klaipėdiečių skaičius didėja – 2011 m. 1 000 gyventojų teko 15,5 sergantieji, 2010 m. – 15,1, 2009 m. – 13,9. Sergančių lėtinėmis apatinių kvėpavimo takų ligomis skaičius taip pat didėja – 2011 m. 1 000 gyventojų teko 38,1 sergantis, 2010 m. – 35,6, 2009 m. – 34,6 (žr. 40 pav.).

40 pav. Klaipėdos miesto gyventojai, sergantys kai kuriomis kvėpavimo sistemos ligomis, 2009–2011 m. (1 000 gyv.)

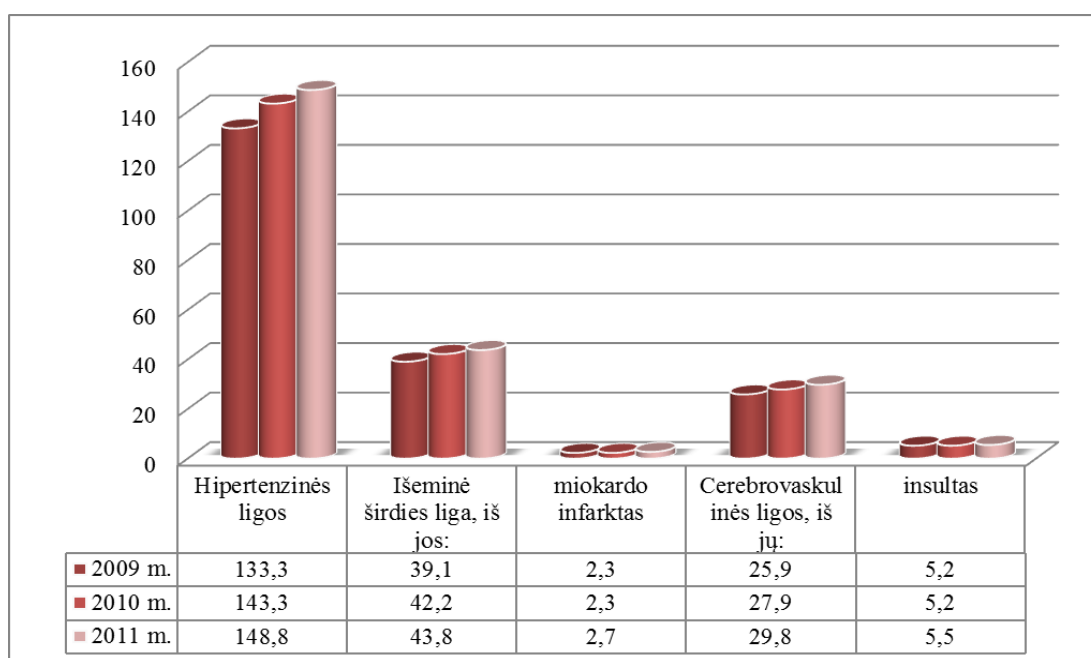
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Kraujotakos sistemos ligos. Jos dominuoja ne tik mirties priežasčių struktūroje, bet jos yra svarbi sveikatos problema Klaipėdoje. Sergančių kraujotakos sistemos ligomis klaipėdiečių skaičius 2011 m. Klaipėdoje siekė 36 058 asmenis, 2010 m. – 36 306, o 2009 m. – 34 432.

2011 m. Klaipėdoje iš viso buvo užregistruotas 51 525 susirgimai kraujotakos sistemos ligomis, 1 000 gyventojų teko 291,9 atvejai, 2010 m. jų buvo užregistruota daugiau – 51 671 susirgimas (286,6 atvejai / 1 000 gyv.)

2011 m. Klaipėdoje buvo užregistruota 6 493 nauji kraujotakos sistemos ligų atvejai, 1 000 gyventojų teko 36,8 nauji atvejai, 2010 m. jų buvo užregistruota daugiau – 6 753 naujų atvejų (37,5 atvejai / 1 000 gyv.), o 2009 m. – 5 818 naujų atvejų (31,8 atvejai / 1 000 gyv.).

Iš kraujotakos sistemos ligų galima išskirti hipertenzines ligas, kuriomis sergančių klaipėdiečių skaičius didėja. 2011 m. 1 000 gyventojų teko 148,8 sergantieji, 2010 m. – 143,3, o 2009 m. – 133,3. Sergančių išemine širdies liga skaičius taip pat didėja – 2011 m. 1 000 gyventojų teko 43,8 sergantieji, 2010 m. – 42,2, 2009 m. – 39,1. Sergančių cerebrovaskulinėmis ligomis klaipėdiečių skaičius: 2011 m. 1 000 gyventojų teko 29,8 sergantieji, 2010 m. – 27,9, 2009 m. – 25,9 (žr. 41 pav.).

41 pav. Klaipėdos miesto gyventojai, sergantys kai kuriomis kraujotakos sistemos ligomis, 2009–2011 m. (1 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

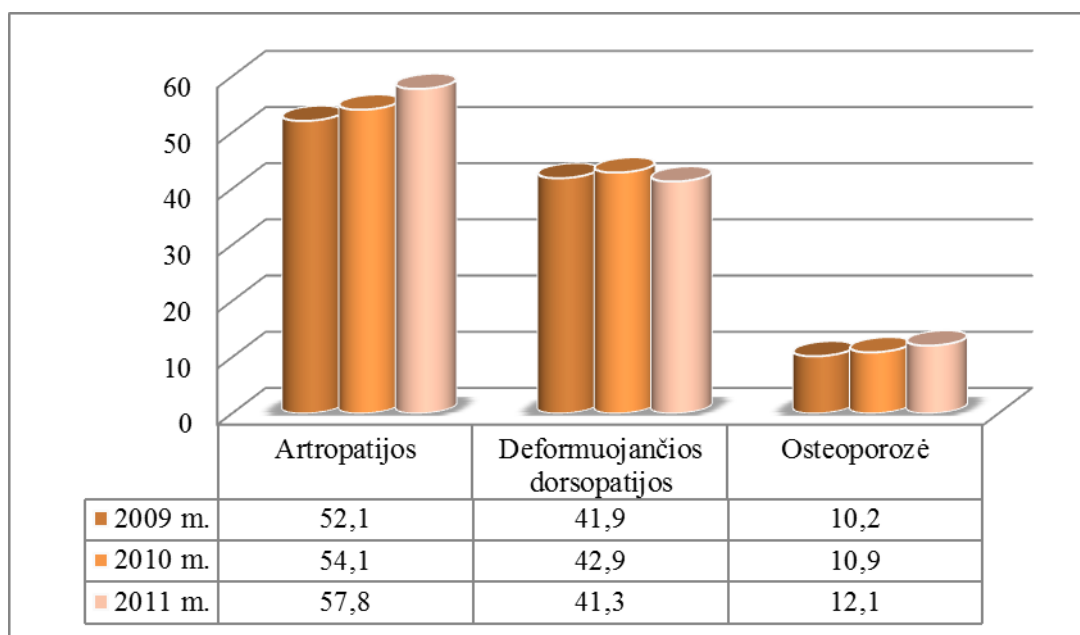
Didesnę riziką susirgti kraujotakos sistemos ligomis turi asmenys, kurie rūko, neracionaliai maitinasi, nesaikingai vartoja alkoholį, yra nepakankamai fiziškai aktyvūs, patiria nuolatinį ar stiprų stresą. Duomenys ir tarptautiniai moksliniai tyrimai rodo, kad profilaktinėmis priemonėmis, šalinant su mityba ir gyvenimo būdu susijusius rizikos veiksnius (mažinant hipertenzijos, hipercholesterolemijos, rūkymo, netinkamos mitybos, piktnaudžiavimo alkoholiu, antsvorio ir fizinės veiklos stokos paplitimą), galima išvengti daugiau nei 50 proc. širdies ir kraujagyslių ligų.

Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos. Klaipėdoje 2011 m. sergančių jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis buvo 27 321 asmuo, 2010 m. – 27 102, o 2009 m. – 26 868.

2011 m. Klaipėdoje iš viso buvo užregistruoti 36 869 susirgimai jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis, 1 000 gyventojų teko 208,8 atvejai, 2010 m. jų buvo užregistruota buvo mažiau – 34 858 susirgimai (193,4 atvejai / 1 000 gyv.).

2011 m. Klaipėdoje buvo užregistruoti 14 583 nauji kraujotakos sistemos ligų atvejai, 1 000 gyventojų teko 82,6 nauji atvejai, 2010 m. jų buvo užregistruota mažiau – 13 972 nauji atvejai (77,5 atvejai / 1 000 gyv.), o 2009 m. – 13 984 nauji atvejai (76,4 atvejai / 1 000 gyv.).

Iš jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligų galima išskirti artropatijas, kuriomis sergančių klaipėdiečių skaičius didėja. 2011 m. 1 000 gyventojų teko 57,8 sergantieji, 2010 m. – 54,1, o 2009 m. – 52,1. Sergančių osteoporoze skaičius taip pat didėja – 2011 m. 1 000 gyventojų teko 12,1 sergantis, 2010 m. – 10,9, 2009 m. – 10,2. Sergančių deformuojančiomis dorsopatijomis klaipėdiečių skaičius analizuojamu laikotarpiu išliko stabilus (žr. 42 pav.).

42 pav. Klaipėdos miesto gyventojai, sergantys kai kuriomis jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis, 2009–2011 m. (1 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Neįgalumas. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenimis, 2011 m. pirmą kartą neįgaliais pripažinti 108 vaikai iki 18 metų amžiaus ir 807 darbingo amžiaus asmenų (žr. 15 lent.). 2011 m. pagrindinės darbingo amžiaus asmenų neįgalumo priežastys buvo jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos (170 asmenų arba 21,1 proc. visų pripažintų neįgaliais) ir kraujotakos sistemos ligos (140 asmenų arba 17,3 proc. visų pripažintų neįgaliais) (žr. priede 16 lent. ir 43 pav.).

Ši oficiali statistika parodo, kad kraujotakos sistemos ligos bei jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos yra ne tik sveikatos problema, bet ir socialinė problema, kuri darbingo amžiaus žmones padaro neįgaliais.

13 lentelė

Asmenys pirmą kartą pripažinti neįgaliais Klaipėdos mieste 2006–2011 m. (abs. sk.)

Amžius	Metai					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vaikai (0–17 metų amžiaus)	72	104	107	93	82	108
Darbingo amžiaus asmenys (nuo 18 metų iki pensinio amžiaus)	856	1 047	1 205	1 021	723	807

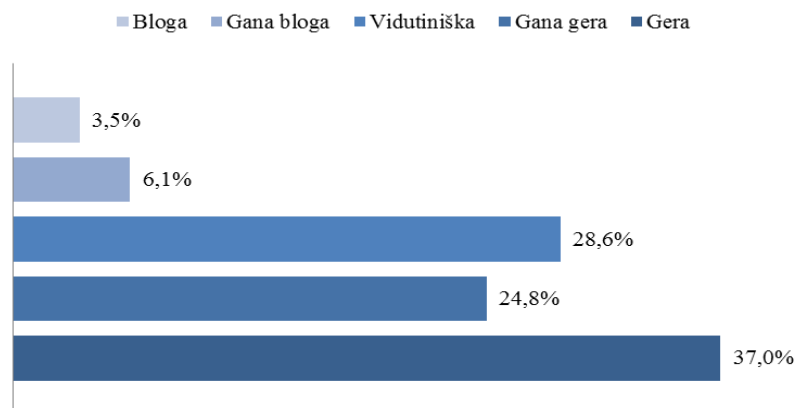
Saltinis: Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba

Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos išryškėja vaiko augimo periodu. Netaisyklingą kūno laikyseną gali sąlygoti įvairūs įgimti skeleto defektai, mažas fizinio aktyvumas, neracionali mityba bei ergonomiškai nepritaikytos mokymosi ir poilsio vietos. Reikėtų pabrėžti, kad ir šiuos rizikos veiksnius galima sumažinti tinkamu darbo planavimu, kitomis asmeninėmis ar kolektyvinėmis profilaktinėmis priemonėmis, o laiku nustačius sutrikimų simptomus bei priežastis, ateityje galima išvengti rimtų sveikatos negalavimų.

Klaipėdos gyventojų gyvenamosios ypatumai. Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras 2012 m. spalio 3–18 dienomis atliko tyrimą „Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų gyvenamosios tyrimas“. Tyrimo metu viso buvo apklausti 1 062 Klaipėdos miesto savivaldybėje gyvenantys vyresni nei 18 metų žmonės. Šio tyrimo tikslas – nustatyti Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų gyvenamosios ypatumus bei požiūrį į sveikatą.

Apibendrinant Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų gyvenamosios ypatumus bei požiūrį į sveikatą ir jos priežiūrą tyrimo rezultatus, galima išskirti keletą pagrindinių aspektų:

Daugiau nei pusė (61,8 proc.) Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų savo sveikatos būklę vertina gerai arba gana gerai ir tik 9,6 proc. apklaustųjų nurodė, jog jų sveikata yra bloga arba gana bloga (žr. 44 pav.).

44 pav. **Savo dabartinės sveikatos būklės įvertinimas 2012 m. (proc.)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

39,6 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų per praėjusius metus nėra sirgę nei viena iš tyrimo metu klausimyne pateikta organų sistemos liga. Daugiausiai respondentų yra sirgę kraujotakos sistemos ligomis (17,1 proc.) (žr. priede 45 pav.).

40,9 proc. apklaustųjų per pastarąjį mėnesį nevargino jokie iš tyrimo metu klausimyne išvardintų negalavimų. Daugiausia respondentai skundėsi galvos skausmais (26,6 proc.), prislėgta nuotaika (23,9 proc.) ir juosmens skausmais (20,2 proc.) (žr. 46 pav.).

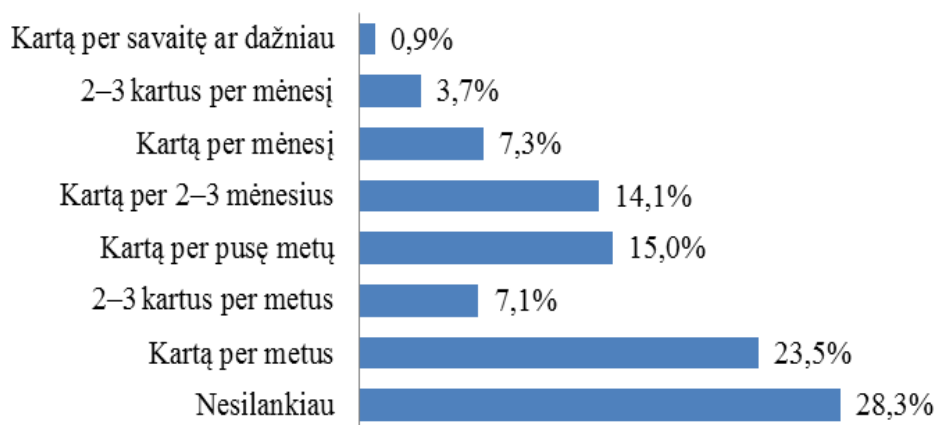

46 pav. **Negalavimai, varginę per paskutinį mėnesį (30 dienų) 2012 m. (proc.)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

Apklausos metu respondentų buvo prašoma nurodyti, kada paskutinį kartą jiems buvo matuotas arterinis kraujo spaudimas (nesvarbu, ar matavo kas nors kitas, ar matavosi patys sau). Kas penktas Klaipėdos miesto gyventojas arterinį kraujo spaudimą matavosi per praėjusią savaitę (21,7 proc.). Dar 14,8 proc. apklaustųjų nurodė, kad kraujo spaudimą matavosi per praėjusį mėnesį (žr. priede 47 pav.).

28,3 proc. apklaustųjų per paskutinius 12 mėnesių visai nesilankė pas gydytoją, 23,5 proc. teigė buvę vieną kartą per metus, o dažnai, t. y. bent kelis kartus per mėnesį apsilanko 4,6 proc. apklaustųjų (žr. 48 pav.).

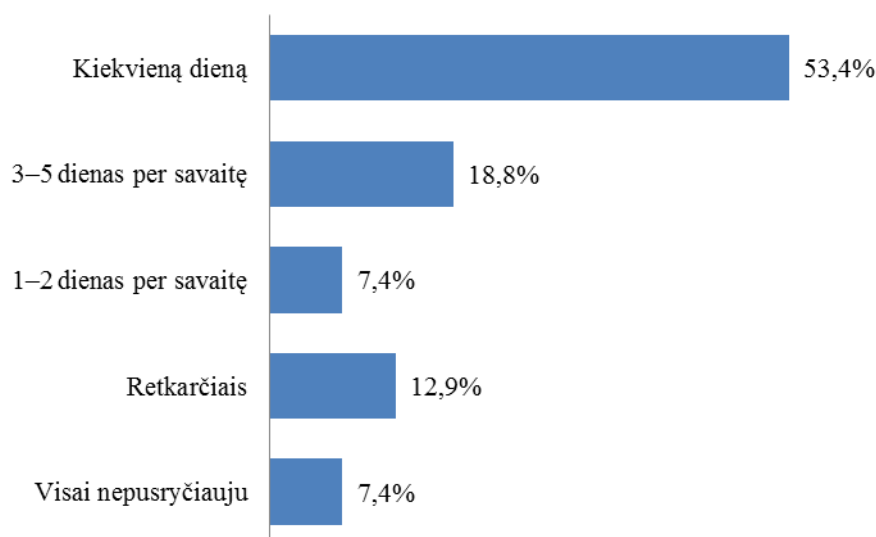

48 pav. **Apsilankymų pas gydytoją (išskyrus odontologą) per paskutinius 12 mėn. dažnis, išskyrus apsilankymą dėl kompensuojamų vaistų išrašymo (proc.)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

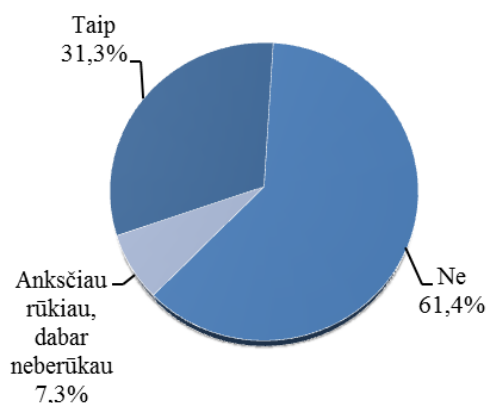
Bendrai respondentai teigiamai įvertino pirminės sveikatos priežiūros specialistus ir jų prieinamumą. Labiausiai respondentai buvo patenkinti tuo, kaip šeimos gydytojas aptarnauja pacientą (59,4 proc.) ir šeimos gydytojo kvalifikacija (57,7 proc.). Kas penktas apklaustasis pirminės sveikatos priežiūros specialistų ir jų prieinamumo negalėjo įvertinti (žr. priede 49 pav.).

Daugiau nei pusė apklausoje dalyvavusių Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų pusryčiauja kiekvieną dieną (53,4 proc.), tačiau beveik pusė respondentų tą daro nereguliariai: 18,8 proc. apklaustųjų nurodė, jog jie pusryčiauja 3–5 kartus per savaitę, 7,4 proc. pusryčiauja 1–2 dienas per savaitę, o 12,9 proc. pusryčiauja tik retkarčiais. 7,4 proc. Klaipėdos miesto žmonių visai nepusryčiauja (žr. 50 pav.).

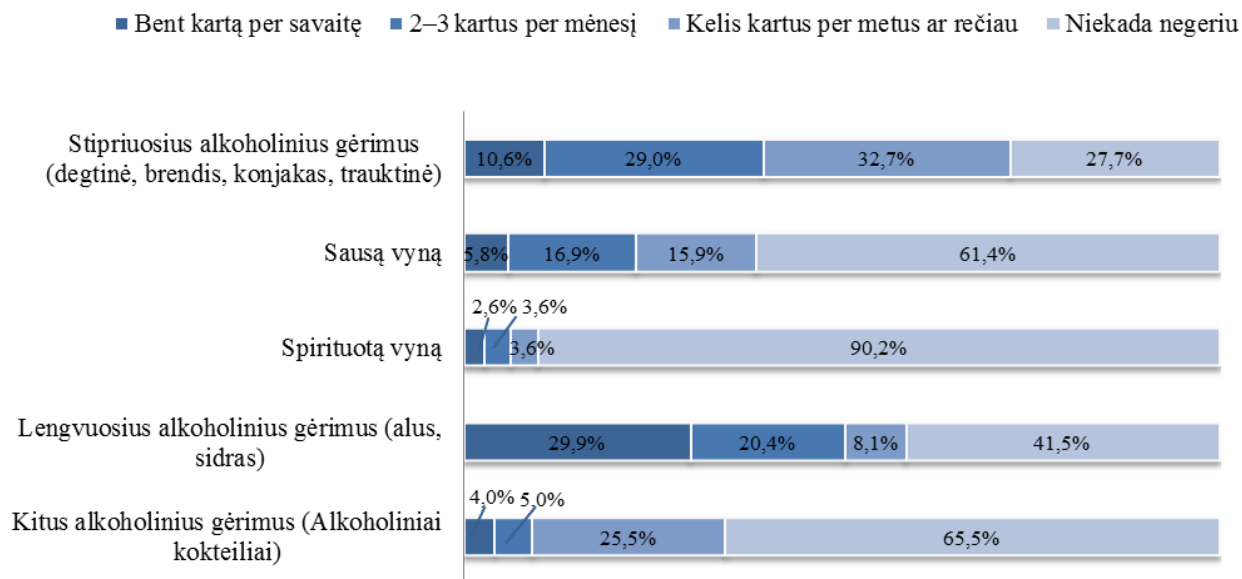
50 pav. **Pusryčiavimo dažnumas (proc.)**
Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

Trečdalis Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų rūko (31,3 proc.), 61,4 proc. apklaustųjų teigė niekada nerūkę, o 7,3 proc. apklaustųjų rūkė, bet metė (žr. 51 pav.).

51 pav. **Duomenys apie respondentų rūkymą (proc.)**
Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

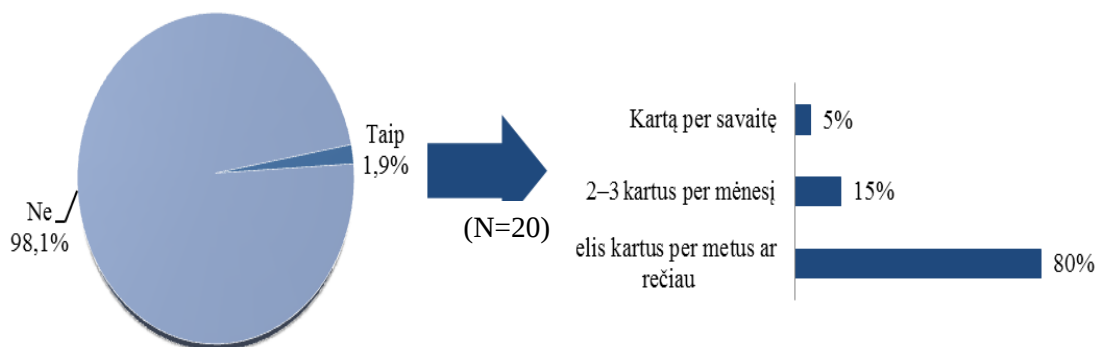
Analizuojant tyrimo rezultatus apie alkoholinių gėrimų vartojimą, paaiškėjo, jog bent 1–3 kartus per mėnesį lengvuosius alkoholinius gėrimus geria 50,4 proc. apklaustųjų, o stipriuosius – 39,6 proc. Sausą vyną bent 2–3 kartus per mėnesį vartoja 22,7 proc. apklaustųjų; kitus alkoholinius gėrimus bent 2–3 kartus per mėnesį geria 9 proc. apklaustųjų; o spirituotą vyną bent 2–3 kartus per mėnesį geria tik 6,2 proc. respondentų (žr. 52 pav.).

52 pav. **Alkoholinių gėrimų vartojimas (proc.)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

1,9 proc. tyrime dalyvavusių Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų nurodė vartoję narkotines medžiagas. Iš jų dauguma tai darė kelis kartus per metus ar rečiau (žr. 53 pav.).

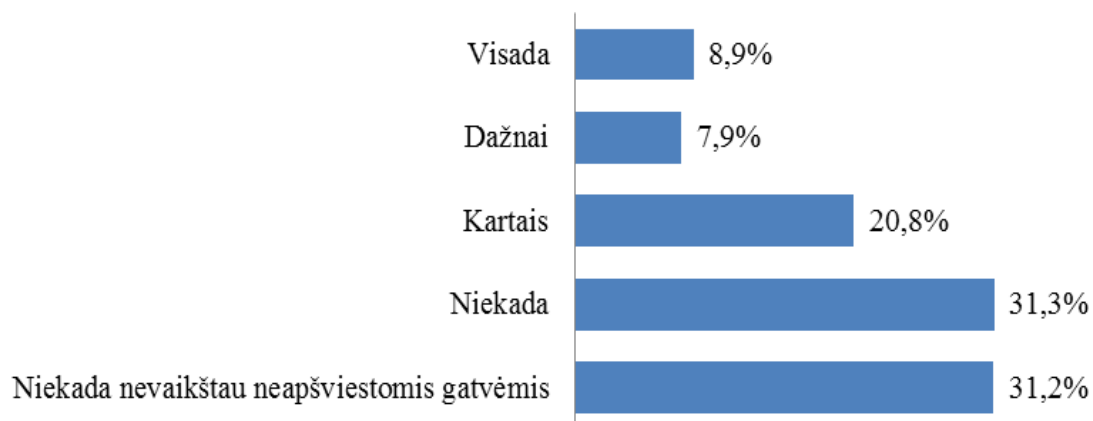
53 pav. **Bandymas per praėjusius metus (12 mėn.) vartoti narkotines medžiagas (hašišą, marihuaną, amfetaminą, heroiną, opiumą ir kt.) (proc.)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

Kasdien mankštinasi 7,3 proc. respondentų, dar 6,1 proc. teigė sportuojantys 4–6 kartus per savaitę, 14,8 proc. – 2–3 kartus per savaitę, o 10 proc. mankštinasi kartą per savaitę. Net 45,5 proc. gyventojų nurodė, jog jie visai nesimankština (žr. priede 54 pav.).

Apklaustos rezultatai parodė tik 8,9 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų eidami neapšviesta gatve tamsiu paros metu visada naudoja šviesos atšvaitus, 7,9 proc. tai daro dažnai, o 20,8

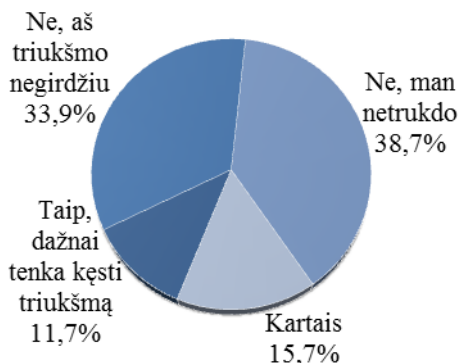
proc. – kartais. Net trečdalis Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų niekada nenaudoja atšvaitų (31,3 proc.) (žr. 55 pav.).

55 pav. Šviesos atšvaitų naudojimas, einant neapšviesta gatve tamsiu paros metu (proc.)

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

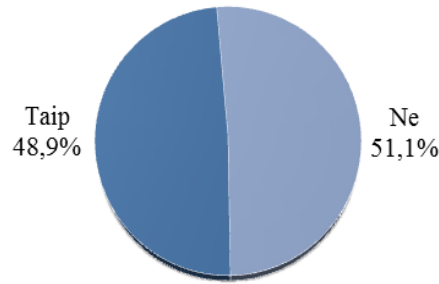
27,4 proc. respondentų teigia, kad dažnai arba bent kartais kenčia dėl triukšmo. Trečdalis gyventojų triukšmo niekada negirdi (33,9 proc.), o 38,7 proc. gyventojų teigia, kad nors ir tenka girdėti triukšmą, jiems tai netrukdo (žr. 56 pav.).

56 pav. Kentėjimas dėl triukšmo (proc.)

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

Beveik pusė Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų jaučia pašalinį kvapą savo gyvenamojoje vietoje (48,9 proc.) (žr. 57 pav.).

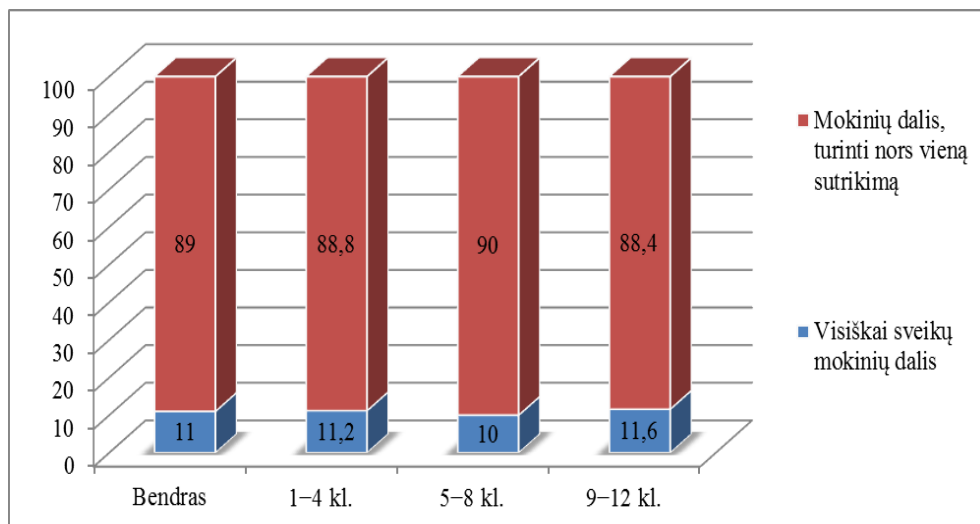
57 pav. Pašalinio kvapo jautimas respondentų gyvenamojoje vietovėje (proc.)

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

Mokinių sveikatos būklė. Nuo 2008 metų Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras pradėjo analizuoti profilaktinius mokinių sveikatos duomenis. Mokinių sveikatos būklės duomenys naudojami mokinių sveikatos duomenų rinkimui, kaupimui, analizei ir vertinimui. Atsižvelgiant į mokinių sveikatos problemas svarbu kryptingai planuoti ir įgyvendinti sveikatos priežiūrą mokykloje, organizuoti tikslesnes sveikatos stiprinimo priemones, susijusias su ligų ir traumų profilaktika.

2012/2013 m. m. Klaipėdos miesto savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose mokėsi 16 966 mokiniai, profilaktiškai sveikatą patikrino 16 202 (95 proc.) mokiniai.

2012 m. iš profilaktiškai sveikatą patikrinusių mokinių, visiškai sveiki mokiniai¹ sudarė 11 proc. Didžiausia visiškai sveikų mokinių dalis buvo 9–12 klasių grupėje – 11,6 proc. (žr. 58 pav.).

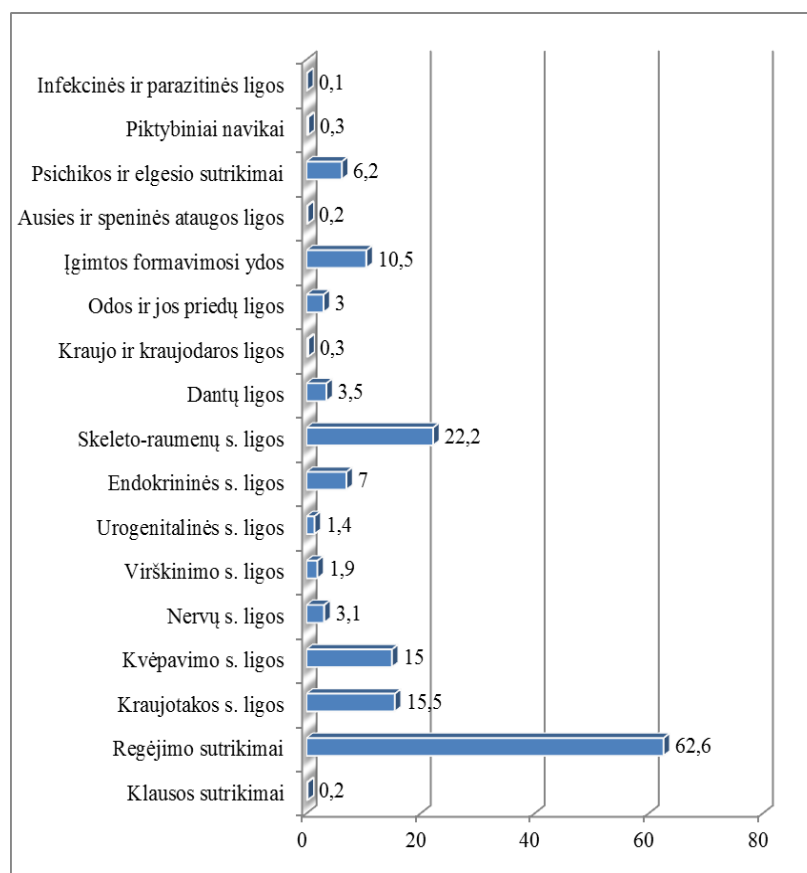

58 pav. Mokinių dalis, kuri yra visiškai sveika, ir kuri turi nors vieną sveikatos sutrikimą, pagal klasių grupes 2012 m. (proc. nuo patikrinusiųjų)

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

¹ Visiškai sveikas mokinytis, neturi visiškai jokio sutrikimo bei nustatytos diagnozės.

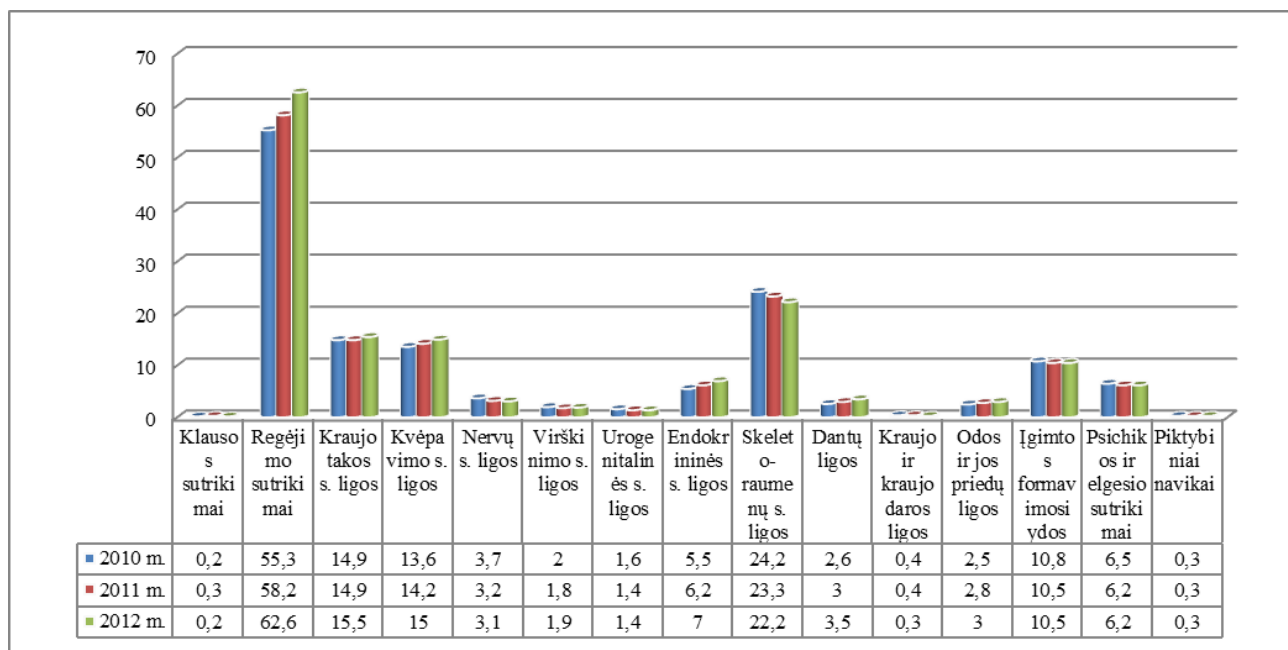
Tarp Klaipėdos miesto bendrojo lavinimo mokyklų mokinių, kurie 2012 m. profilaktiškai pasitikrino sveikatą, daugiausia diagnozuota regėjimo sutrikimų (62,6 proc.), jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos (22,2 proc.) bei kraujotakos sistemos (15,5 proc.) sutrikimų (žr. 59 pav.).

59 pav. **Mokinių skaičius su tam tikromis ligomis ir sutrikimais 2012 m. (proc. nuo pasitikrinusiųjų mokinių)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

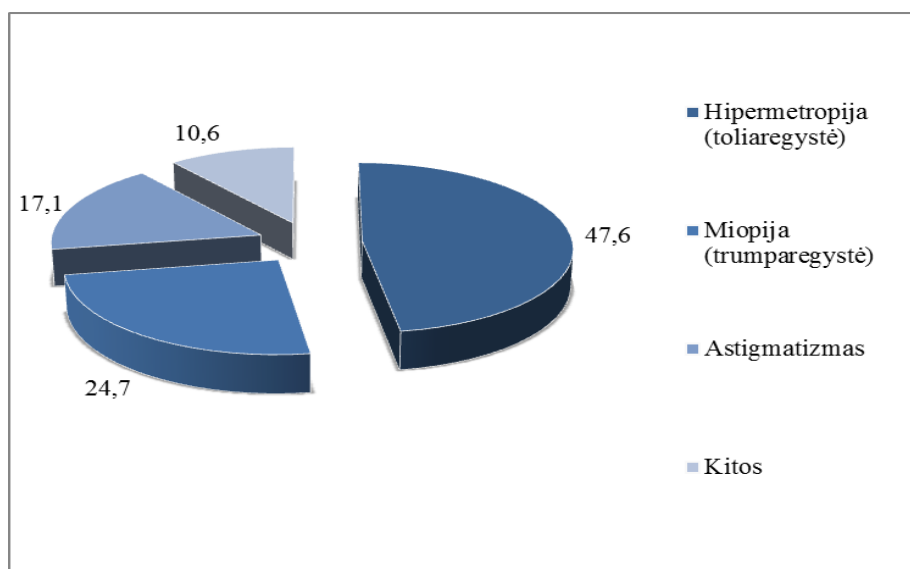
Nuo 2010 m. iki 2012 m. vis didesnė mokinių dalis turėjo regėjimo sutrikimų (atitinkamai nuo 55,3 proc. iki 62,6 proc.), kvėpavimo sistemos ligų (atitinkamai nuo 13,6 proc. iki 15 proc.), endokrininės sistemos ligų (atitinkamai nuo 5,5 proc. iki 7 proc.), dantų ligų (atitinkamai nuo 2,6 proc. iki 3,5 proc.), odos ir jos priedų ligų (atitinkamai nuo 2,6 proc. iki 3,5 proc.) (žr. 60 pav.).

60 pav. Mokinių dalis su tam tikromis ligomis ir sutrikimais 2010–2012 m. (proc. nuo patikrinusiųjų mokinių)

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

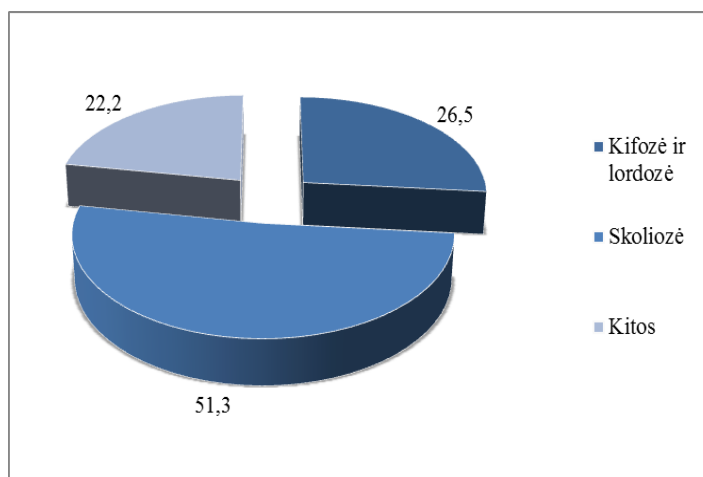
Regėjimo sutrikimai. 2012 m. Klaipėdos miesto bendrojo lavinimo mokyklose 10 147 (62,6 proc.) profilaktiškai sveikatą patikrinę mokiniai turėjo regėjimo sutrikimų. Diagnozuotų regėjimo sutrikimų atvejų struktūroje dominuoja toliaregystė (47,6 proc.), trumparegystė (24,7 proc.) ir astigmatizmas (17,1 proc.) (žr. 61 pav.). Daugiausia regėjimo sutrikimų buvo diagnozuota 1–4 klasių grupės mokiniams.

61 pav. Regėjimo sutrikimų struktūra 2012 m. (proc.)

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

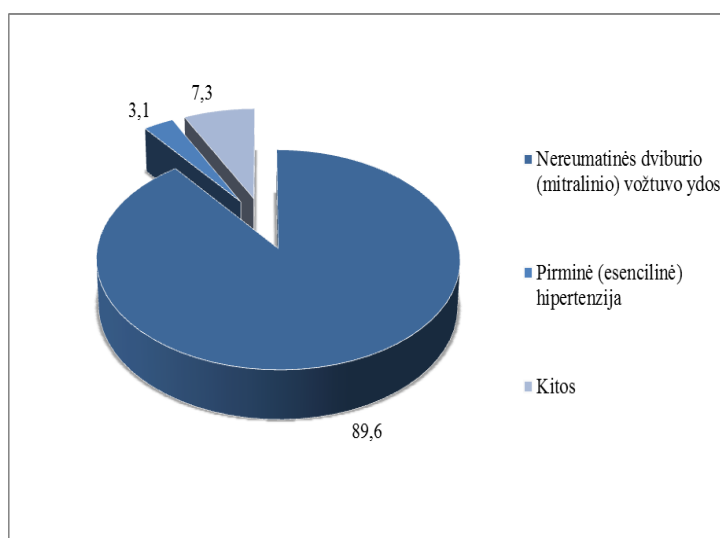
Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos. 2012 m. 3 595 (22,2 proc.) profilaktiškai sveikatą patikrinę mokiniai turėjo jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligų. Diagnozuotų jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligų struktūroje dominuoja skoliozė, kifoze ir lordozė – atitinkamai 51,3 proc. ir 26,5 proc. (žr. 62 pav.). Didžiausia mokinių dalis, turinti jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos sutrikimų, yra tarp 9–12 klasių grupės mokinių.

62 pav. **Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligų struktūra 2012 m. (proc.)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

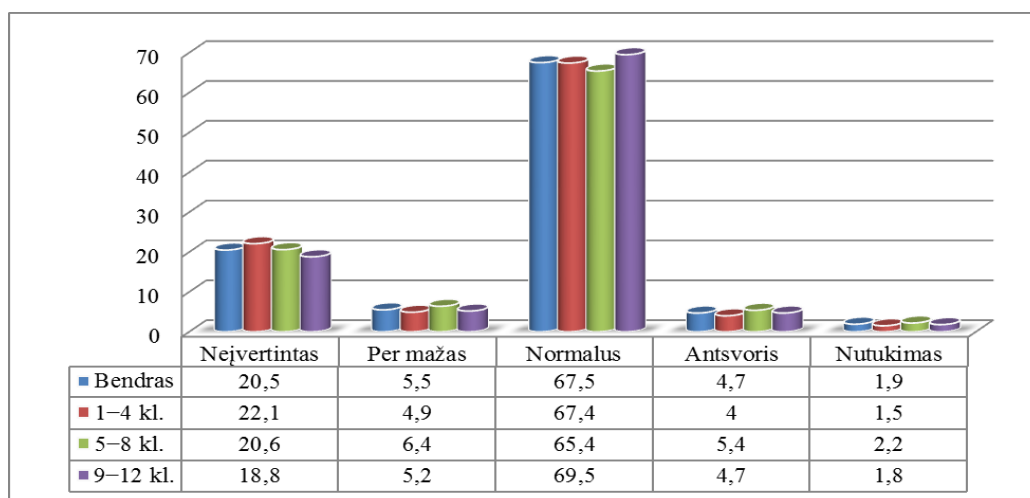
Kraujotakos sistemos ligos. 2012 m. Klaipėdos miesto bendrojo lavinimo mokyklose 2 512 (15,5 proc.) profilaktiškai sveikatą patikrinusių mokinių turėjo kraujotakos sistemos ligų. Diagnozuotų kraujotakos sistemos ligų atvejų struktūroje dominuoja nereumatinės dviburio vožtuvo ydos ir pirminė hipertenzija – atitinkamai 89,6 proc. ir 3,1 proc. (žr. 63 pav.). Daugiausia kraujotakos sistemos sutrikimų buvo diagnozuota 9–12 klasių grupės mokiniams.

63 pav. **Kraujotakos sistemos ligų struktūra 2012 m. (proc.)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

4,7 proc. mokinių turi antsvorio problemų, 1,9 proc. yra nutukę, o per mažo svorio problemų turi 5,5 proc. mokinių – šių problemų daugiausiai turi 9–12 klasių mokiniai. Taip pat būtina paminėti, kad per mažą svorį turi 5,2 proc. mokinių, kurių didžiausia dalis yra tarp 5–8 klasių mokinių (žr. 64 pav.).

64 pav. **Mokinių pasiskirstymas pagal kūno masės indekso įvertinimą ir klasių grupes 2012 m. (proc. nuo pasitikrinusiųjų)**

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

APIBENDRINIMAS

- Klaipėdoje gyventojų skaičius mažėja, didesnę gyventojų dalį sudaro moterys nei vyrai. Neigiamus gyventojų skaičiaus pokyčius galima sieti su neigiamu migracijos saldo ir neigiamu natūraliu gyventojų prieaugiu.
- Atsižvelgiant į Klaipėdos miesto gyventojų amžiaus struktūrą bei jų pokyčius, galime teigti, kad Klaipėdos populiacija senėja, o tai reiškia, kad didėja 60 m. amžiaus ir vyresnių gyventojų dalis, palyginti su bendru gyventojų skaičiumi.
- 2005–2009 m. Klaipėdos mieste gimstamumas didėjęs, nuo 2010 m. pradėjo mažėti. 2008–2011 m. gimstamumas Klaipėdoje buvo didesnis nei Klaipėdos apskrityje ir LR.
- 2005–2011 m. mirtingumas Klaipėdoje buvo stabilus ir išliko mažesnis nei Klaipėdos apskrityje ir LR.
- Kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys – pagrindinės ne tik Klaipėdos, bet ir Lietuvos gyventojų mirties priežastys. Minėtos priežastys Klaipėdoje 2011 m. sudarė 81,3 proc. visų mirties priežasčių.
- 2011 m. Klaipėdos gyventojai daugiausia sirgo kvėpavimo sistemos ligomis, kraujotakos sistemos ligomis bei jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis, o daugiausia užregistruojama kvėpavimo sistemos ligų naujų susirgimo atvejų. Dažniausios mokinių sveikatos problemos: regos, skeleto–raumenų sistemos ir kraujotakos sistemos sutrikimai.
- Klaipėdos miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigose personalo skaičiaus kitimai yra gana stabilūs, tačiau 2011 m. lyginant su 2010 m., sumažėjo klaipėdiečių apsilankymai pas pirminio lygio gydytojus. Daugiausiai greitosios medicinos paslaugų Klaipėdos miesto gyventojams suteikiama dėl ūmių susirgimų ir būklių.
- 2011 m. Klaipėdoje vidutinis metinis bedarbių skaičius buvo didžiausias 20–24 m. ir 50–54 m. amžiaus grupėse. 2011 m. Klaipėdos miesto savivaldybėje bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų ženkliai sumažėjo ir buvo palankesnis nei Klaipėdos apskrityje ir LR.

- Klaipėdos mieste išmetamų į aplinką teršalų kiekis turi tendenciją mažėti, tačiau išlieka aktuali aplinkos tarša dujinėmis ir skystosiomis medžiagomis. Klaipėdos mieste dažniausiai užfiksuojama tarša kietosiomis dalelėmis, kuri viršija nustatytas koncentracijas.
- 2011 m. Klaipėdos miesto maudyklų vandens kokybė atitiko nustatytus kokybės reikalavimus.
- 2011 m. triukšmo matavimo metu vidutinis ekvivalentinis garso lygis gyvenamųjų namų, ikimokyklinių bei mokymo įstaigų teritorijose neviršijo didžiausio leidžiamo lygio pavasarį, tačiau vasaros ir rudens sezonų metu viršijo 1–2 dBA. Vidutinis maksimalus garso lygis viršijo didžiausią leidžiamą lygį vidutiniškai 4–12 decibelų. Didesnės ekvivalentinio ir maksimalaus triukšmo reikšmės buvo išmatuotos rudens sezono metu.
- 2011 m. geriamajame vandenyje iš toksinių rodiklių nustatytą leidžiamą vertę viršijo fluoridų koncentracija, iš indikatorinių rodiklių – amonis ir bendroji geležis, tačiau mikrobiologiniai rodikliai, kurie žmogaus organizme gali sukelti infekcines ligas, leidžiamų verčių neviršijo.

Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų gyvenamosios ypatumų bei požiūrio į sveikatą ir jos priežiūrą tyrimo rezultatų apibendrinimas:

- Daugiau nei pusė (61,8 proc.) Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų savo sveikatos būklę vertina gerai arba gana gerai ir tik 9,6 proc. apklaustųjų nurodė, jog jų sveikata yra bloga arba gana bloga.
- 39,6 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų per praėjusius metus nėra sirgę nei viena iš tyrimo metu klausimyne pateikta organų sistemos liga. Daugiausiai respondentų yra sirgę kraujotakos sistemos ligomis (17,1 proc.).
- 40,9 proc. apklaustųjų per pastarąjį mėnesį nevargino jokie iš tyrimo metu klausimyne išvardintų negalavimų. Daugiausia respondentai skundėsi galvos skausmais (26,6 proc.), prislėgta nuotaika (23,9 proc.) ir juosmens skausmais (20,2 proc.).
- 38,9 proc. respondentų jautėsi prislėgti kelias dienas per mėnesį ar dažniau.

- 30,2 proc. apklaustųjų stresą ar didelę įtampą teigė patyrę dažniau nei kelias dienas per mėnesį.
- Arterinį kraujo spaudimą per praėjusią savaitę matavosi 21,7 proc. respondentų. Dažniau arterinį kraujo spaudimą matuojasi moterys bei vyresni nei 60 metų Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojai.
- 23,5 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų pas gydytojus lankosi kartą per metus, 28,3 proc. apklaustųjų per paskutinius 12 mėnesių visai nesilankė pas gydytoją.
- Respondentai teigiamai įvertino pirminės sveikatos priežiūros specialistus ir jų prieinamumą. Labiausiai respondentai buvo patenkinti kaip šeimos gydytojas aptarnauja pacientą (59,4 proc.) ir šeimos gydytojo kvalifikacija (57,7 proc.).
- Kalbėdami apie sveikatos priežiūros paslaugas bendrai, respondentai geriausiai vertino šeimos gydytojo paslaugas (64,2 proc.).
- 66,7 proc. gyventojų neteko susidurti su tokiu atveju, kai negavo medicininės konsultacijos ar gydymo (išskyrus odontologo), kurių, jų manymu, jiems reikėjo. Tik 7,6 proc. gyventojų teigė šią problemą patyrę bent kartą per paskutinius metus.
- 41,1 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų visada arba dažnai skaito informaciją, kuri yra pateikta maisto produktų etiketėse. 23,9 proc. respondentų šios informacijos visai neskaito. Informaciją, esančią etiketėse, dažniau skaito moterys ir aukštesnį arba aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys.
- Net 67,8 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų per paskutinius 12 mėnesių nekeitė savo mitybos ar kitų įpročių dėl sveikatos.
- 31,3 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų rūko. Tarp rūkančiųjų dominuoja vyrai. 39,9 proc. rūkančiųjų yra bandę mesti rūkyti, o 32,5 proc. norėtų mesti rūkyti per ateinančius metus. Tarp bandžusių ir ketinančių mesti rūkyti taip pat yra daugiau moterų nei vyrų.
- Bent 2–3 kartus per mėnesį lengvuosius alkoholinius gėrimus geria 50,4 proc. apklaustųjų, o stipriuosius – 39,6 proc. Visiškai alkoholio nevartoja 14,1 proc. apklaustųjų. Iš jų daugiau

moterų nei vyrų (17,8 proc. moterų ir 9,8 proc. vyrų). 24,5 proc. respondentų nurodė, jog 2–3 kartus per mėnesį ar dažniau jie vieno pobūvio metu išgeria tokį alkoholio kiekį, kuris prilygtų šešioms standartinėms porcijoms. Tačiau net 46,6 proc. respondentų teigė tokio kiekio alkoholio vieno pobūvio metu niekada neišgeriantys.

- 1,9 proc. tyrime dalyvavusių Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų nurodė vartoję narkotines medžiagas. Iš jų dauguma tai darė kelis kartus per metus ar rečiau.
- Vidutinis visų apklaustųjų ūgis – 174 cm, o svoris 77 kg. Vidutinis visų apklaustųjų KMI rodiklis yra 25,7. 1,7 proc. respondentų kūno svoris yra per mažas. 53,7 proc. apklaustųjų kūno masės indeksas normalus – iki 25. 33,1 proc. respondentų turi viršsvorį (KMI svyruoja nuo 25 iki 30). 13,3 proc. respondentų yra nutukę (KMI didesnis nei 30). 67,9 proc. respondentų nuomone jų svoris yra normalus. 27,7 proc. respondentų mano, jog jų svoris yra per didelis.
- 30,3 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų savo veiklos ar darbo pobūdį apibūdina kaip daugiausiai sėdimą darbą. 47,8 proc. apklaustųjų darbo ar veiklos pobūdis yra sėdimas ir/ar stovimas darbas. Tokia veikla ar darbu daugiau užsiima moterys. Vyrai dažniau užsiima veikla ar darbu apibūdinamu kaip judamas ir sunkus fizinis darbas.
- Tik palyginus nedidelė dalis Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų reguliariai sportuoja. Kasdien mankštinasi tik 7,3 proc. gyventojų, 6,1 proc. – 4–6 kartus per savaitę, 14,8 proc. – 2–3 kartus per savaitę, o 10 proc. mankštinasi kartą per savaitę. Net 45,5 proc. gyventojų nurodė, jog jie visai nesimankština.
- Tik 8,9 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų eidami neapšviesta gatve tamsiu paros metu visada naudoja šviesos atšvaitus, 7,9 proc. tai daro dažnai, o 20,8 proc. – kartais. 31,3 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų niekada nenaudoja atšvaitų.
- Dauguma vairuojančių nurodė, jog visada prisitvirtina saugos diržus, kai vairuoja automobilį (95,9 proc.). 86,1 proc. respondentų teigė visada prisitvirtinantys saugos diržais sėdėdami ant priekinės sėdynės keleivio vietoje, ir tik 29,1 proc. apklaustųjų visada prisitvirtina saugos diržais sėdint ant galinės sėdynės.

- 27,4 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų bent kartais kenčia dėl triukšmo. Dažniausi triukšmo sukėlėjai yra gyventojai (kaimynai) ir transportas (abu po 57,3 proc.).
- 48,9 proc. Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų jaučia pašalinį kvapą savo gyvenamojoje vietoje.
- Beveik pusė Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų Klaipėdos mieste dažniausiai važinėja individualiu transportu (48 proc.). Šiek tiek mažiau apklaustųjų dažniausiai naudojami viešuoju transportu (43,5 proc.). Dviračiu kaip pagrindine susisiekimo priemone naudojami tik 1,3 proc. gyventojų.

REKOMENDACIJOS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. V-62 „Dėl savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 18-715; 2010, Nr. 9-460; 2011, Nr. 67-3190) nuostatomis, pateikiamos rekomendacijos, kuriomis remiantis būtų galima planuoti ir įgyvendinti Klaipėdos miesto savivaldybėje visuomenės sveikatos stiprinimo priemonės:

- Pasaulio sveikatos organizacija rekomenduoja motinos ir vaiko sveikatą laikyti prioritetine sritimi, kadangi būsimų kartų sveikata bei gerovė priklauso nuo šiandienos mamų bei vaikų sveikatos. Sveiko vaiko gimimas bei jo sveikatos išsaugojimas vaikystėje sukuria optimalias sąlygas gerai žmogaus sveikatai visą likusį jo gyvenimą, todėl mamos ir vaiko sveikata turi būti svarbus prioritetas visos šalies sveikatos politikai. Tiklinga būsimus tėvus įtraukti stiprinimo veiklas – nuolat organizuoti mokymus, apimančius aiškią, išsamią ir patikimą informaciją apie mitybą, fizinį aktyvumą nėštumo laikotarpiu, gimdymą, natūralų maitinimą bei kūdikio priežiūrą.
- Mažėjant darbingo amžiaus žmonių skaičiui, labai svarbu yra gerinti dirbančiųjų žmonių sveikatą, nes sveikatos būklė tiesiogiai veikia darbo jėgos apimtį ir produktyvumą. Tikslinga nuolat organizuoti, vykdyti bei testuoti sveikatos stiprinimo veiklas, apimančias fizinį aktyvumą: testuoti šiaurietiško ėjimo populiarinimą bei mokymus, įtraukti kuo daugiau darbingo amžiaus žmonių.
- Svarbi prioritetinė sveikatos stiprinimo veikla turi apimti ir sveikos mitybos temas bei informaciją apie žalingų įpročių poveikį sveikatai.
- Iš traumų profilaktikos būtina išskirti savižudybių prevenciją, kadangi jos dominuoja išorinių mirties priežasčių struktūroje – reikia stiprinti žmonių psichinę sveikatą (streso įveikimas, konfliktų valdymas ir kt.).
- Gripo sezono metu vykdyti tęstinę veiklą, apimančią informacijos perteikimą Klaipėdos miesto gyventojams apie sergamumo ŪVKTI ir gripo pokyčius bei šių infekcijų profilaktiką – svarbus glaudus bendradarbiavimas tarp įvairių institucijų ir žiniasklaidos.
- Klaipėdoje vyksta gyventojų senėjimo procesas, todėl reikėtų didesnę dėmesį skirti ir pagyvenusių žmonių sveikatai – organizuoti, vykdyti bei testuoti sveikatos stiprinimo veiklas, apimančias fizinį aktyvumą, sveiką mitybą, psichinę sveikatą, traumų prevenciją, žalingus įpročius. Galima pasinaudoti užsienio šalių patirtimi stiprinant pagyvenusių žmonių sveikatą ir siekiant sveiko senėjimo: „Laukiant auksinių metų“ (Nyderlandai), „Hambletono vaikščiojimo sveikatos labui iniciatyva“ (Anglija), „Braveheart“ (Škotija) ir t. t.

- Vaikų ir mokinių visuomenės sveikatos priežiūrą vykdyti visomis kryptimis, ypatingą dėmesį skiriant regos sutrikimų profilaktikai, jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligų, kraujotakos sistemos ligų bei kvėpavimo sistemos ligų profilaktikai. Svarbu mažinti gyvensenos rizikos veiksnius, kurie sąlygoja minėtų ligų ir sutrikimų atsiradimą, reikia organizuoti ir vykdyti įvairius mokymus rūkymo ir alkoholio vartojimo žalos sveikatai temomis, sveikos mitybos, fizinio aktyvumo bei streso valdymo temomis. Didelis dėmesys turi būti skiriamas vaikų darbo ir poilsio režimui, akių ligų profilaktikai.